

Szakdolgozat

Makainé Oláh Anetta
2024

A Pompás Napok módszer alkalmazása az óvodai irodalmi és anyanyelvi nevelésben

Konzulens:
Dr. Gasparicsné dr. Kovács Erzsébet
főiskolai tanár

Készítette:
Makainé Oláh Anetta
óvodapedagógus szak

Vác 2024

Tartalom

1.	Bevezetés.....	4
2.	Irodalmi nevelés az óvodában	5
3.	Az irodalmi anyagok kiválasztása és feldolgozása az óvodában	7
4.	A vers és a mese szerepe az óvodában az Óvodai nevelés országos alapprogramja szerint	8
5.	Az óvodáskorú gyermek és a mese kapcsolata.....	8
6.	A mese és a mesélés kapcsolata más óvodai tevékenységekkel	11
7.	A mese és a mozgás kapcsolata	12
8.	A mese és a játék kapcsolata	13
9.	A mese és a vizuális nevelés kapcsolata	14
10.	A mese és az ének tevékenység kapcsolata	14
11.	A mese és a matematika kapcsolata	14
12.	A mese kapcsolata a természettel	15
13.	Az óvodai irodalmi nevelés alapvető módszerei.....	15
14.	Napjainkban előforduló mesepedagógiai módszerek	17
15.	A Pompás Napok (nevelés játékkal és mesével) módszere	21
16.	Mesekellékek.....	25
17.	Pompás Napok kiadványok	27
18.	Pompás Napok-képzések.....	28
19.	Saját népmese tevékenység bemutatása vegyes életkorú csoportban	29
20.	Tevékenységterv helyben ülő népmese-foglalkozáshoz interaktív elemekkel: A csillagszemű juhász.....	31
21.	Tevékenységterv megmozgató interaktív népmese foglalkozáshoz: Macskacicó..	32
22.	Saját kutatásom bemutatása és elemzése	34
23.	Interjú Pompás nagykövetekkel.....	35
24.	Kérdőív elemzése	43

25.	Összegzés	49
26.	Szakirodalom	50
27.	Nyilatkozat	52
28.	Melléletek	53

1. Bevezetés

Dolgozatom témája: A Pompás Napok módszer alkalmazása az óvodai irodalmi és anyanyelvi nevelésben.

Témaválasztásomban nagy szerepet játszott a népmesék szeretete, ami valamilyen formában mindig jelen volt az életemben, valamint ebből fakadóan az a körülmény, hogy 2022-ben egy internetes portálon rátaláltam a Pompás Napok honlapjára, és nagyon megtetszett a képzés leírása, tematikája, és az, hogy megpróbál tiszta forrásra építeni. Előzőleg már elvégeztem Bajzáth Mária Mesepedagógiai képzését, és nagyon sokat kutattam, hogyan tudnék a mesélésben tovább fejlődni, mert munkám során megfigyeltem, tájékozódtem óvodapedagógusoktól, és olvastam is arról, hogy a mai óvodás korosztály a sok külső inger miatt, nagyon nem tud figyelni a mesére. A Pompás Napok képzés elvégzése után úgy éreztem, hogy ezt a módszert szeretném használni majdani munkám során.

Dolgozatom célja, annak bemutatása, hogyan lehetne a Pompás Napok módszertanát, amely a mesélés fontosságát és folyamatosságát, néphagyományunk továbbvitelét kiemelt céljaként említi, beépíteni egy óvodai csoport életébe és mindennapjaiba. Dolgozatomban arra is keresem a választ, hogy milyen változást jelenthet ez a módszer a hagyományos mesélés módszeréhez képest.

Kutatásomat két szinten folytattam: óvodapedagógusokat kérdeztem kérdőív formájában mesélési szokásaikról, de nagyon érdekelt, hogy a Pompás Napok módszertani képzését elvégzett pedagógusok, nagykövetek, hogyan építik be a módszerről tanultakat a mindennapjaikba. (ezt interjúk során kutattam). Az témához kapcsolódó szakirodalom feltárása, megismerése érdekes megismerési folyamat volt számomra, ám a releváns irodalmak kiválasztását kihívásként éltem meg, hiszen az elméleti alapismeretek megismerése azt gondolom, hogy nagy alaposságot és körültekintést igényel.

Dolgozatom első részében az óvodai irodalmi nevelés jellemzőit mutatom be, majd a gyermek és a mese kapcsolatát vizsgálom.

A következő fejezetekben a mese és más óvodai tevékenységek összefüggéseit állítom a középpontba. Külön részben tárgyalom a mesepedagógiai irányzatokat közülük is kiemelten a Pompás Napok módszert.

Dolgozatom második felében saját kutatásom eredményeit mutatom be.

2. Irodalmi nevelés az óvodában

Az óvodai irodalmi nevelés fontos szerepet tölt be a gyermekek értelmi és anyanyelvi fejlesztésben, figyelmük, gondolkodásuk, fantáziájuk és a nyelvi képességeik fejlesztésén keresztül. Az óvodáskorú gyermek fogékony az irodalmi élményekre. A pedagógus legfőbb feladata, hogy a gyermek érdeklődését felkeltse és ezáltal megszerettesse és egész életre megalapozza az irodalom szeretetét, s az olvasóvá nevelés, a könyvek szeretetét.

A gyermekirodalom megismerése a családban kezdődik. Az első irodalmi élményeket a gyermekeknek a szüleik közvetítik, egy-egy mondókával, rövid ritmusos verssel és mesével. A családban alkotják meg a mesélésnek azt az alapját, amely az egész életét átszövi a gyermekeknek. A családi körben elmondott mese olyan intimitást ad, amely a szülő-gyermek kapcsolatának fontos építőkövei. Ilyenkor a mese alkalmával elcsendesedik a világ, a család biztonságos légkörében adja át a szülő, a gyermekének, a fontosnak gondolt, mesébe ágyazott tanításokat, üzeneteket.

A mesemondás ideje alatt alakul ki, a közös lelki burok, amely a mesélőt és a mesehallgatót összeköti a mindennapokban és így kialakítanak egy közös bizalomra épülő kapcsolatot.

Az óvodába kerüléskor ezt a folyamatot, amit otthon a szülők valamilyen formában elkezdtek a pedagógus tovább építi, tudatosan módszeresen felépítve.

Az óvodai nevelés egyik legfontosabb feladata, hogy a gyermekek műveltségét megalapozza.

Az elméletben és a gyakorlatban nélkülözhetetlen a szakmódszertani elvek és követelmények betartása. Ezeket a célokat úgy lehet legtöbbször elérni, hogy nyugodt, szeretetteljes, akár családi légkört biztosítunk, amiben segítő tevékenységekkel (rajzolás, bábjáték, dramatizálás stb.), akár spontán kíváncsiságra, gyermeki önállóságra, külső és belső aktivitásra tudjuk a gyermeket sarkallni. Ebben fontos szerepe van a szövegek ritmusának, a mondókák, versek rímeinek, amelyek hozzájárulnak, a szavak kedveléséhez, a szavakkal való játékhoz, a gyermeki képzelet intenzív fejlődéséhez, a kettős tudat kialakításához. Az 5-7 éves gyermekek a ritmus, a zeneiség a versek szavainak játékossága mellett fogékonyak a versekből-, mondókákból sugárzó érzelmekre, a történetek mondanivalójára, gondolatvilágára is

3 éves korban segítik a gyerekek beilleszkedését az óvodai életbe az ölbéli mondókák (simogatók, csiklandozók, lovagoltatók). A pedagógussal együtt mondogatják a népi

mondókákat, amelyet többnyire játékos mozdulatok is kísérek. Fontos a testi közelség, így segítve a szülőtől való elválás nehézségeit. A mondóka nagyon szépen beilleszthető az egész napos óvodai tevékenységbe, jeles napokhoz, köszöntőkhöz. Ebben az életszakaszban nagyon fontos az utánzás. A gyerekek nagyon kedvelik az állatos mondókákat, állathívogatókat.

A gyermekek személyiségét alakító, jellegzetesen óvodai tevékenységek között igen előkelő helyet foglal el a vers és mese, mely élmény a számukra, és szerepük igen fontos az érzelmi nevelésben.

4-5 éves korban a gyermeket bevezethetjük a versek szépségébe. Rövidebb 6-7 soros verseket részesítik előnyben, és fontos még nekik a ritmusos hangzás, ami egyben segíti a szöveg megjegyzését is.

5-6-7 éves korban a versek, mondókák, továbbra is jelen vannak az óvodai mindennapokban. A gyermekek ismétlik, nagyon szeretik a kiszámolókat és a találós kérdések is fontos helyen szerepel az életükben. A versek általában a gyermekkor élményeit foglalják magába. A versek kiválasztásánál is körültekintően kell tervezni. A régebben íródott óvodás korcsoportnak szóló versek mellett, a kortárs irodalmi alkotások is fontos szerepet kapnak és nagyon jól beilleszthetők a tevékenységekbe.

A mese hozzá tartozik a mindennapjainkhoz és a mesélésnek nagy hagyománya van. Ismerhetünk felnőtt- és gyermekmeséket, minden korosztálynak megvan a hozzá illő elbeszélési stílusa. Régebben voltak mesélők, akik a téli estéken pl a kukoricamorzsolás közben tréfás, tanulságos vagy félelmetes történeteket mondtak el a munka közben. A népmesék is így terjedtek, szájról-szájra ki hozzátett valamit, ki elvett, de a mese alapja nem változott. Az emberek a mese által szerették volna elmondani örömeiket, bánatukat, a megtörtént eseményeket. Nagyon fontos dolog volt, hogy a mesélő hogyan, milyen átéléssel mondja el a történetet, de nagyon fontos szereplő volt már ekkor is a hallgatóság. Aki megjegyzéseivel, mimikájával alakította a történetet. Általában korosabb emberek meséltek, akiknek már sok tapasztalata volt az életben, de a mesélésre sem mindenki alkalmas.

A mai korban a meséknek más funkciója is van. A gyermeki fantáziát a rajzfilmek és az animációk tömkelege zsugorítja, hiszen készen kapja a képi világot.

Az óvodában a mindennapi mesélés és mondókázás mindig fontos esemény, melyet komoly előkészületek előzik meg a pedagógus részéről (meseválasztás). Nagyon fontos a motiváció módja, mennyire kelti fel a gyerekek érdeklődését. Általában a szabad

játéktevékenységből indul a kezdeményezés. A pedagógus saját maga döntheti el, hogyan milyen módon mesél, és milyen a saját kialakított rituáléja, használ-e kiegészítőket a mesélés során. Az óvodai nevelésben helyet kapnak a népmesék és a mű mesék is.

A gyermekek csak akkor tudják befogadni a mesék, a versek esztétikumát, érzelmi hatását, ha belső szükségletből fakadó aktív tevékenység jellemzi őt. Ezért fontos, hogy a belső szükséglet aktiválásához az élmény-, és tapasztalatszerzés legyen az irodalmi nevelés alapja.¹

3. Az irodalmi anyagok kiválasztása és feldolgozása az óvodában

Nagyon fontos szempont, hogy nyelvileg szépen kidolgozott szöveg legyen, amely alkalmazkodik a csoport összetételéhez, érzelmvilágához, pillanatnyi hangulatához. Figyelembe kell venni a gyermekek szeretetnyelv jelrendszerét is, mely meghatározza a tevékenység folyamatát. Fontos, hogy a pedagógus hogyan mondja el a mesét, verset.

A pedagógus kellő figyelemmel megtervezi, és kiválasztja a csoporthoz illő mesét, verset, ezért a tudását folyamatosan frissítenie szükséges, számára megfelelő módszertani kiadványokból, továbbképzésekből.

Elsősorban népköltészetből válogat, (népmesét, több fázisú állatmesét, tündér s tréfás mesét, találós kérdést, szólásmondásokat) de megtalálható a műmese (pl Grimm testvérek meséi, Fésűs Éva, Illyés Gyula, Csukás István, Lázár Ervin) és a kortárs irodalmi alkotások (Berg Judit, Varró Dániel, Bartos Erika, Bodó Béla) sokasága is a saját mesetárában.

A tervezésnél szempont a jeles napok, évszakok változása. Az irodalmi anyagot a pedagógus általában fél évre tervezi, de ez csak egy iránymutató, melyen mindig lehet változtatni.

Kodály Zoltán szerint az óvodákban kell játék- és gyermekdalokkal, népköltészeti tartalmakkal (népmese, népi mondák stb.), az irodalmi nevelés alapjait megteremteni.

„A gyermekkorban átélt művészi élmények teszik képessé a gyermeket, hogy szépséget felismerő, kereső, értékelő emberré váljon, aki nyitott, mások érzései, gondolatai iránt.”²

¹ Dankó Ervinné, Dr.:(2004) Irodalmi nevelés az óvodában, Okker Kiadó, Budapest

² Dankó Ervinné, DR.:(2004) Irodalmi nevelés az óvodában, Okker Kiadó, Budapest

4. A vers és a mese szerepe az óvodában az Óvodai nevelés országos alapprogramja szerint

Az alapprogram lehetőséget biztosít, hogy az óvodai tevékenységek egymásba fűzve és egymást kiegészítve valósuljanak meg. Biztosítja a pedagógus pedagógiai nézetének, módszerének szabadságát. Megkötést csak a gyermekek érdekeinek védelmében tartalmaz. Az Óvodai nevelés országos alapprogramja a személyiség sokoldalú fejlesztést irányozza meg.

Ennek elérésekor a tevékenységformákat eszközként használja. Nagy fontossággal bír az óvodapedagógussal, a mesélővel létrejött kapcsolat és így a mesélés és hallgatás folyamatában védett környezetben történik az élményfeldolgozás, a mese és vers által³

5. Az óvodáskorú gyermek és a mese kapcsolata

A támogató családi és óvodai környezetben nevelkedő gyermek az véleményem szerint gazdagabb belső képzeleti képpel rendelkezik, mely hozzájárulhat későbbi életükben az írás, olvasás képességeinek jobb kialakulásához.

Az óvodáskorú gyermekek kapcsolata a mesével meghatározó jellegű. A gyermekek igénye a varázslathoz, amelyet az esetek többségében a mesékből hall, többé kevésbé a konvergens gondolkodásból ered. A gyerekeknek ebben az életkorban a viszonya ugyanolyan az élettelen világgal, mint az élő emberi világgal. Nem tud különbséget tenni. Bruno Bettelheim véleménye szerint a mesék megtanítják a gyereket arra, hogy felismerjék az élet magasabb rendű értékeit.⁴

A mese varázslatainak elfogadását a gyermek a realisztikus világképe határozza meg, amely visszavezethető egészen az ősi ember hiedelem világához. A mesék jelkép készletei, közel állnak a kisgyermekek lelkivilágához, érzelmeihez.

Piaget szerint a gyermekekre jellemző az egocentrikus gondolkodás, melynek jellemzője, hogy a valósághoz való alkalmazkodás helyett az általa észlelt jelenségeket,

³ <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1200363.kor>

Megtekintve:2024.01.28

⁴ Bruno Bettelheim:(2020) A mese művelete és a kibontakozó gyermeki lélek Corvina kiadó

összefüggéseket a már benne kialakult sémákhoz igazítja. Az egocentrizmusából kifolyólag az önérvényesítést használja. A gyermekek mindent saját magukhoz képest látnak, és mindent saját szempontjuk szerint értelmeznek, és korfüggvényében tudnak csak több nézőpontot alkalmazni. 15 (pl a kiscsoportos korú még nem, de ez nagycsoportos korra kialakulhat)

A gyermekek egy teljes és egész lények, akiknek világ szemléletük, gondolkodás módjuk, ítélet hozataluk sajátos és nem szabad összehasonlítani a felnőttek gondolkodásával. A sajátos gyermeki szemléletben összekeverednek a külső és belső világ közötti határok. Ezek a határok bármikor átjárhatóak.

Ebben a korszakban a gyerekek számára a világ, még egy varázslatos sziget, melyet a gyerekek vágyai és szándékai vezérelnek, és itt a dolgok és jelenségek között oksági viszony van.

Az óvodás gyermekek gondolkodását teljes mértékben érzelmeik vezérlik. Az ilyen világképben az ellentmondások is fontos szerepet kapnak. A gyerekek minden alkalommal rácsodálkoznak a körülöttük lévő világra, mindent egyediként és megismételhetetlen dologként kezelnek. Ezáltal ismerik meg a körülöttük lévő világot, és megértik azokat az ő szintjükön. Nagyon sokat kérdeznek, mely a megismerésnek lényeges folyamata, és olyan fontos dolgok is érdekli őket, amely egy felnőttnek eszébe sem jut.

A gondolkodás módja a látott dolgokhoz viszonyul, nincs még a gyermekeknek logikai támpontjuk, magyarázataik az őket körül vevő világról eléggé sajátosak.

Ezért ebben a korszakban a gyerekek számára nagyon fontos a magyarázat, mivel ők úgy érzik, hogy minden folyamatosan változik körülöttük. Azt gondolják, hogy minden, ami körül veszi őket azt emberek állították elő és ők irányítják. A gyermekek világa emberközpontú.

A gyermekek fejlettségi koruktól függően mást gondolnak a világról: -3-5 éves korban azt képzelik, hogy a természeti jelenségeket az ember állítja elő, szerintük minden él, a fák, a kövek. Minden jó vagy rossz. – 5 éves kortól már kicsit másképp tekintenek a világra, ami élő az mozog.

Kádár Annamária szerint „A gyermeki gondolkodás intuitív mivel anyagát elsősorban konkrét élmények és észlelt, és megtapasztalt jelenségek biztosítják”⁵

⁵ Kádár Annamária: (2013) Mesepszichológia Kulcslyuk kiadó

Az élményt és az érzelmeket összekapcsolják a gyermekek. A gyermek valóság magyarázatában megjelenik a misztikum és a mese.

A mese mágikus csodája elősegíti a gondolkodást, a mesében bármi előfordulhat.

A mesék ugyanolyan szélsőségesnek és egyszerűnek festik le a világot, mint amilyennek a gyerekek megélik. A mese megszólítja őket, abban a gondolatvilágban, amelyben ők épp jelen vannak. Úgy gondolják, hogy a világban rend van, a harmónia mindig egy stabil pont számukra. Mese azért is fontos számukra, mert tudják, hogy itt minden lehetséges. A mesei világban minden rendben van, és ők a saját kis életükben is megélik.

A gyerekek a mesékből a játékba is átviszik az érzelmeket, szituációkat, amik segítségével átalakíthatják a valóságot, természetesen annyit építenek be ebből amennyire szüksége van. A játék világa cselekvő és utánzó, míg a mesevilág egy képzeletbeli beleélést kíván. „A játékot csinálja, a mesét hallgatja a gyermek.”⁶

A mesei kettős tudat segíti a gyermeki tudatot átlépni a fantázia világába és onnan visszatérni. Ezeket nagyban segítik a kezdő és befejező formulák a mesében. A mesevilágban a tulajdonságok sohasem keverednek. Nincs két egyforma mese.

Képi világ: a gyermekek realitásban élnek, ahol nem ért mindent, de megpróbál képet alkotni, arról, amit érez. A kreativitás alapja a belső képalkotás, amely növeli az önbizalmukat és a mese hallgatásával feszültség csökkentő hatással bír. A gyerekek a mesehallgatás során nagyon sokszor befelé figyelnek. A történetet, amit hallanak a saját képzeletükben megrajzolják, és így könnyebben megélik.

A képi feldolgozás sokat segít a negatív érzések feldolgozásában és a félelmek megfogalmazásában. Ezért fontos a mesélővel való kapcsolat, amely lehetővé teszi, hogy biztonságban érezze magát.⁷

Az álmodozás, és minden olyan cselekvés, amely a gondolat szárnyalásával jár együtt, a belső képalkotást segíti elő. A belső képek érzelmi tartalommal rendelkeznek, amely összeköti az az érzelmet és a gondolatot. A tárgyállandóság kialakulása után figyelhetjük meg a gyerekeknél ezt a folyamatot. Ebben az időszakban vehető észre, hogy a gyermek leválik érzelmileg az édesanyjáról, és elkezdi megérteni a és feldolgozza a belső és külső kép kapcsolatát. (Ha édesanyja nincs jelen és rágondol akkor biztonságban érzi magát.) A képzelet nem csak a mesékben tölt be fontos szerepet, hanem a rajzolásban, mozgásban

⁶ Mérei-Ferenc-V. Binét Ágnes (2006) Gyermeklélektan Medicina kiadó

⁷ Kádár Annamária: (2013) Mesepszichológia Kulcslyuk kiadó pp 48-65

és a játéktevékenységben is. A gyerekek nagyon sok élményképet feltudnak idézni, amely az átélt pozitív vagy esetleg negatív élményből fakad.

Nagyon fontos, hogy a pedagógus hogyan mesél. Milyen érzelmeket közvetítünk, hanglejtésünkkel, mimikánkkal. A gyerekek a fantázia képükkel nem tudnak különbséget tenni valóság és kitaláció között. Fontos, hogy a gyerekeknek ezeket a belső képeket legyen lehetőségük feldolgozni, általában a mozgás segítségével. A gyermekek az otthon történt élményeiket az óvodában, mozgás, alkotás közben dolgozzák fel. Egy óvodás csoportban véleményem szerint nagyon hamar kitűnik, hogy a gyermek na készen kapott belső képi világot részesíti előnyben. (televízió, internet) Nagyon sok esetben ezek a gyerekek nem tudnak különbséget tenni a belső és külső kép között. Nem tudják kibeszélni, megbeszélni, kimozogni a látott élményeiket. Ezért is nagyon fontos az élőszóban mesélés.

Egy mese átélése olyan lehetőségeket ad egy gyermek számára, hogy megéljen élményeket, vágyat érezzen arra, hogy elérje a „lehetetlent”. A mese szorongást idézhet elő, a történetek folyamán, mely a mese végén feloldódik, amikor a mesén belüli probléma megoldódik. Ez felkészíti a gyermekeket arra, hogy pl: az életben a problémákat meg lehet oldani, nem a szorongás a megoldás. Ezért kell, hogy a mese szépen felépített, logikus legyen katarzissal a végén. Az óvodáskorú gyermek még ebben az időszakban képtelen arra, hogy egy összefüggő történetet egészként adjon elő. A történetekben nincs időbeli, logikai és oksági összefüggés.

A pedagógus feladata, hogy megadja annak a lehetőséget a gyermekeknek a belső képi világuk segítségével kialakítani a saját kis világukat, hogy felnőtt korukra megtanuljanak helytállni az életben.

6. A mese és a mesélés kapcsolata más óvodai tevékenységekkel

A mesélés és a verselés az anyanyelvi nevelés közvetlen eszköze, de kapcsolódik valamennyi óvodai tevékenységi formához. A verselés, mesélés tevékenység keretében alkalmazott módszerekkel irodalmi élményt nyújthatunk a gyermekeknek, egyben sokoldalúan fejlesztjük személyiségüket.

Beszédfejlesztő módszerek változatos megoldásokat kínálnak az irodalmi tevékenység tartalmához kapcsolódó módszerekkel, játékokkal. Minden, ami a gyermekek óvodai

életében jelen van anyanyelvi nevelésként tekinthető. A gondozás, a mindennapi tevékenységek, élethelyzetek spontán nyelvi gyakorlásnak tekinthető.⁸

Az irodalmi művek hallgatása gazdagítja a szókincset, formálja a gyermek személyiségét-világképét.

A gyermek egyéni mese mondása

-Ismert mese felidézése, újra mesélése. Mindig önkéntes alapon történik. A megismert mese szálait újra szövik, átalakítják, összevonják.

Az óvodapedagógus által elkezdett (ismert -, vagy maga költötte mese) folytatása vagy mese befejezése (ez részben az emlékezetre, részben alkati képzeletre épít.) A láncmeséknél alkalmazható a gyakorlatban, ahol minden korosztály nagyon szívesen bekapcsolódik, egy szóval egy mondattal.

Mesebefejezés: Az ismert mesét a gyerekek fejezik be.

Mesealkotás: Saját mese mondása. A nagyobb korosztály szereti ezt a formát. (Pl: a pihenés elkezdése el mindennap más nagyobb csoportos gyerek mesél a társainak)

Hogyan kell meséltetni a gyermekeket

- többször kell egy mesét ismételni meseolvasáskor, hogy jobban megtanulják a gyermekek, és ismerős legyen a történet.
- visszakérdezéskor, kezdetben csak kis részletet kell elmondani a gyermekkel.
- érdemes rövid mesét választani, olyat, amit a gyermekek szókincsének megfelelő.
- ha nehezen indul a mese mondása, akkor is figyelmesen hallgassuk végig, és szoktassuk hozzá a többi gyermeket, hogy ők is hallgassák végig a gyengébb mesélőket.
- A bátorítanabb gyermekek bábbal, bábokkal is előadhatják a mesét, mivel a bábozás beszédbátorságot adhat.⁹

7. A mese és a mozgás kapcsolata

A mozgást, a fejlesztés, tanulás legfontosabb területének valljuk, és ezért fontos nagyobb hangsúlyt fektetnünk az óvodai nevelésben erre a területre. A mozgás során fejlesztjük a

^{8 8} Dankó Ervinné: (2016) Nyelvi kommunikációs nevelés az óvodában Flaccus kiadó

⁹ Dankó Ervinné, DR:(2004) Irodalmi nevelés az óvodában, Okker Kiadó, Budapest

nagy mozgásokat, finom motorikát, testsémát, téri tájékozódást. Hatással van az értelmi és szociális képességek fejlődésére.

Az óvodai gyakorlat azt mutatja, hogy a nagyon jól működő módszer a mesét a mozgásba ágyazni. A bemelegítéstől a gimnasztikán át, egészen a fő alkotóelemig egy szálon futtatjuk a történetet, melynek az alapja valamilyen mese, történet köré épül. Nagyon sokszor a mese történetét „kimozzgatjuk”. Átalakulhatunk bármilyen állattá, tárggyá, mesehőssé. A mindennapos mesék ott vannak a mindennapos mozgásfejlesztésnél. A mozgás során, amelyet a mese szöveg át ugyanúgy, mint a mesehallgatás alkalmával, bárki ki- és beállhat, nincs nyertes és nincs vesztes, végtelen és lelkesítő a játék. A mesekeret, amelyet a pedagógus indirekt módon megtervez, nagy segítség a mindennapos mozgás során.

8. A mese és a játék kapcsolata

A játék és a mese a gyermek legfőbb anyanyelve. Ezekkel a tevékenységi formákkal tud kapcsolódni az őt körülvevő világhoz. Az óvodában a játéknak nagyon fontos szerepe van, a játék segítségével tanítunk indirekt módon. A szabad játék végig kíséri a gyermek óvodai életét. Játékból, játékkal cselekedtetünk, játékkal tanulunk.

Nagyon szeretik a gyermekek a különböző típusú játékokat. A meséhez általában a dramatikus játékot és a báb-és a szerepjátékokat kapcsoljuk.

A gyermekek nagyon sok élethelyzetbe beleélik magukat, és a mesélés alkalmával magukra öltik valamelyik szereplő tulajdonságait, szerepét.

A dramatikus játékok nagyban elősegítik az anyanyelvi kommunikációt, képességek fejlesztését és nagyon sokat segíthet a magabiztosság növelésében. Nagyon sokféle dramatikus játékot alkalmazhatunk.¹⁰

A bábjáték során is pozitív hatások figyelhetők meg a gyermekeken. A mese elbábozás nagyon elősegíti az anyanyelvi nevelést. A pedagógus kifejezőképessége, nyelvi felkészültsége példával szolgál a gyermekeknek a bábozás során. Nagyon sok kifejezést szavakat tanulhat meg.

¹⁰ Gabnai Katalin (1999,2001) Drámajátékok Helikon Kiadó

Gyakorlatban a csoportban van bábsarok, melyet a gyermekek bármikor használhatnak és előszeretettel használnak is. A mesélés befejezésével a bábokat mindig kinn hagyjuk a csoportban és a gyermekek tudják, hogy használhatják. Szeretik ők is eljátszani a mesét spontán saját előadásukban is.

A szenzoros játéknak is fontos szerepe van egy-egy mese alkalmával. A szenzoros játék minden olyan tevékenység, amely ingerli érzékszerveinket. Segíti a gyermekeket megérteni az őket körülvevő világ kölcsönhatásában. A játék fő célja itt is az örömszerzés, az önfeledt játékban való elmerülés. Fontos lehet a szerepük a tanulási és megismerési folyamatokban. Támogatják az idegrendszeri fejlődési folyamatokat, fejlesztik a memóriát. (Pl tojáskereső játék kapcsolása húsvéti meséhez)

9. A mese és a vizuális nevelés kapcsolata

A vizuális ingerek élményt jelentenek a gyermekek részére, amelyet a rajzolás, festés, mintázás során újra élhetnek. Az óvodás gyermek az alkotóképességet motiváló, a mesét feldolgozó vizuális kifejezés lehetőségeken keresztül alkotják meg belső képüket. Felkelti a gyermek beszédkedvét, tevékenykedési vágyát. Újra élik az élményeket és eseményeket a melyek a mesélés során közel kerültek személyiségükhöz. Nagy hangsúlyt kell fektetnie a pedagógusnak arra, hogy a vers és mesélés tevékenység során átélt élményeiket vizuális formában is megjeleníthessék. Képi ábrákat, a mesék eljátszásához szükséges eszközöket is készíthetnek, játékosság elveit követve.

10. A mese és az ének tevékenység kapcsolata

Az ének-zene tevékenység elsősorban a művészeti nevelés körébe tartozik. Az óvodai zenei nevelés Kodály Zoltán koncepcióján és Forrai Katalin módszertani útmutatásán alapszik, amely a népi kultúra értékeit alkalmazza, mellyel a gyermekek zenei képességeinek és készségeinek megalapozására szolgáló tevékenységi forma. A zenei tevékenység elválaszthatatlan a mesétől, verstől, mondókától, melyek a ritmusfejlesztés fontos eszközei. Nagyon sok népmesében találhatunk zenei motívumokat.

11. A mese és a matematika kapcsolata

A számok, nagyon sok mesében előfordulnak. Az óvodás korú gyermekeknek a matematikai tapasztalatok szerzése a mesehallgatás közben is megismerhető. A vers és a

mese tartalmában matematikai fogalmakat hordozhat. Ezekben a mesékben megjelenő számok, (a magyar népmesékben leggyakrabban a három, (pl három próba, három napos eső, három nap egy esztendő stb.) a hét, (hétfejű sárkány, hetedhét ország stb.) a kilenc (kilenc tyúk, kilenc aranyhajsza, kilenc bárány stb.) a számfogalom elsajátítására ad lehetőséget. A mesékben előfordul a mesefigurák, formai, mennyiségi kifejezése (törpe, orjás, két kicsi ökröcske stb.) A mesékben megjelennek a térbeli viszonyok, elhelyezkedések (hegyen-völgyön, Óperenciás tengeren túl stb.). A mesékben megfigyelhető, a relációk (kisebb, nagyobb, egyenlő, alacsonyabb, magasabb stb.) és a sorrend (első, második stb.) matematikai fogalmainak megjelenése is. A logika a mesékben, rejtvény formájában van jelen.

12.A mese kapcsolata a természettel

A mesékből megtudhatjuk, hogy az egykor élt ember milyen harmóniában élt a természettel. A mesék által tapasztalatot szerezhethetünk, és ezáltal megtaníthatjuk a gyermekeknek, hogyan viszonyuljanak a természethez. A természettel kapcsolatos jeles napjainkhoz, évszakokhoz, időjáráshoz mindig találunk mesét. A mesék által megismerhetjük a fa, fű növekedését, (pl Miért hajlik le a fűzfa ága, Árvalányhaj) az állatokat, tulajdonságaikat és környezetükhöz való viszonyát fedezhetjük fel egy-egy mese által. (pl A mezei egér, Farkas-barkas, Nyulacska harangocskája).

13.Az óvodai irodalmi nevelés alapvető módszerei

-Bemutató: az irodalmi nevelés egyik módszere, amellyel a pedagógus a tevékenység során bemutatja az általa előadott verset, mesét. Nagyon fontos megfelelő körülményeket teremtenie, a tevékenység során a pedagógus beszéde, meseleíró ereje, zenei szólása a legfontosabb szemléltetőeszköze. A bemutatás a gyermekek beszéd kultúrájának, anyanyelvi kommunikációjának legfontosabb eszköze. A mesét és a verset előszóban adja elő a pedagógus, a verset és a többi irodalmi műfajt szó szerint, de ha népmesét mesélünk ott nem ragaszkodunk a szó szerinti formához.

-Beszélgetés módszere: „A beszélgetés megköveteli a beszélgető partnerek közötti empátiát, a hiteles kommunikációt, az őszinteséget és a feltétel nélküli elfogadást”¹¹

¹¹ Dankó Ervinné: (2016) Nyelvi kommunikációs nevelés az óvodában Flaccus kiadó 146 pp

A beszélgetés módszere az óvodai életben, minden tevékenység közben megjelenik. Beszélgetünk a gyermekekkel spontán, direkt és indirekt helyzetekben. A módszerrel folyamatosan aktiváljuk a gyermekeket. Ismeretet adunk át, gondolatainkat fejezzük ki, vagy épp az aktuális érzéseinkről beszélgetünk. Nagyon fontos motivációs eszközök egyike.

-Magyarázat módszere: a gyermekek ismereteit segíti elő. A mesében a nem ismert, vagy már nem használt kifejezéseket, élet helyzeteket magyarázunk eseteként, de ezeket a fogalmakat, ha tudjuk, hogy mit fogunk mesélni a mese előzményeként próbáljuk tisztázni spontán helyzetekben. Verset nem magyarázunk, de ha a gyermek kérdez akkor fogalommagyarázatot adhatunk.

-Szemléltetés elve: Mese hallgatáskor a gyermekek minél több érzékszervét kell használni. A szemléltetés módszerének alkalmazásáról minden pedagógus maga dönt, ismerve a csoportjába járó gyermekek életkori sajátosságait, kifejezőkészségét és az irodalmi mű tartalmi és formális jellemzőit. E kérdésben a szakirodalomban megoszlanak az elvek. Az óvodában a tudományos kutatások eredményei alapján használjuk a tevékenységeknél. Az óvodáskorú gyermekek esetében elmondhatjuk, hogy az ismeretszerzési folyamatban fontos szerepe van az észlelésnek és érzékelésnek. A bemutatandó mesét, verset az óvodapedagógus minden esetben felméri, hogy mikor mit kell, és hogy kell-e szemléltetnie. Felhasználható eszközök lehetnek könyvek, képek, bábok, játékok, diafilmek. Természetben megtalálható eszközök. IKT-eszközök.

-Gyakorlás és ismétlés módszere: A meséket, verseket újra, (de nem jelenthet tanulást) be kell mutatni. Fontos az ismétlések gyakorisága, de más motivációs körülményekhez kapcsolódva. Az óvodai életben egy irodalmi alkotást annyiszor ismételt a pedagógus ameddig a gyermeknek igénye van rá és felkelti az érdeklődését. A mesét többszöri feldolgozás keretében mutathatja be a pedagógus, más tevékenység, más eszközök segítségével. A bemutatások és ismétlések során a gyermekek önkéntelenül is megtanulják a számukra tetsző alkotásokat. A célunk az irodalmi alkotások megszerettetése legyen!

14.Napjainkban előforduló mesepedagógiai módszerek

A napjaink mesepedagógia irányzatai 3 nagy területet foglalnak magukba. A folklorisztikát, a pedagógiát és a pszichológiát. Az irányzatokból szeretném bővebben bemutatni azokat, amelyekkel valamilyen kapcsolatba kerültem a tanulmányaim során.

A Hagyományok Házában élőszavas mesemondást tanulhatnak az érdeklődő pedagógusok akkreditált tanfolyam keretén belül. A jelentkezők betekintést kapnak a magyar népmese világáról, és a mesék élőszóban való előadásának módjáról, a Meseszó egyesülettel közösen.¹²

Bajzáth Mária 1990 óta foglalkozik a gyermekekkel. Tanárként és tanítóként gyűjtött és szerzett szakmai tapasztalatot. Mottója: „Minden gyermek mesehős”

Az általa kidolgozott **Népmesekincstár** mesepedagógia módszer lényege: rendszeresen, ismétlődő mesemondás és mondókázás, a pedagógus közös tánca, játéka, éneklése a gyermekekkel. A foglalkozás minden résztvevőnek örömforrást és élményt nyújtson. A komplex mesetevékenység mozgásból, éneklésből, alkotásból tevődik össze. Fontos, hogy a tevékenységben a gyermek rátaláljon önmagára és ezáltal megismerje saját erősségeit. A Népmesekincstár mesepedagógiai módszer alapját a gyermekek életkori sajátosságai, őket foglalkoztató kérdések képzik. Arra keresi a választ, hogy hogyan lehet a mese által nevelni és tanítani, hogyan lehet igazi, élő öröm és élményalapú kapcsolatot teremteni a népmese, és népköltészeti alkotásokban található tudás és a kisgyermek között. A mesefoglalkozások alatt fontos, hogy minden gyermek érezze jól magát, biztonságban és örömmel tudjon mesét hallgatni. A módszer alapját a népköltészet és nagyon sok más népcsoportok meséi, dalok és népi játékok sokaságával színesítve használják. A mesefoglalkozások nagyban fejlesztik: a logikai, nyelvi, zenei, személyi intelligenciát. A foglalkozások általában 45 percesek. Fontos a meseválasztás, elsődleges szempont, hogy milyen mese típust hallgatja értő füllel egy korosztály. Az életkori sajátosságok figyelembevételével három korcsoport szerint ajánlja a meséket:

-Kiscsoport: egyszerű szerkezetű, ismétlődő szövegrészeket tartalmazólánc, halmozó és mondóka mesék. Testről, kezünkről és testrészeinkről szóló mesék. Rövidebb állatmesék

-Középső csoport: Többfázisú állatmesék, novella és legenda mesék.

¹²<https://hagyomanyokhaza.hu/hu/oktatas/program/magyar-nepmese-hagyomanyos-mesemondas/20240224-1000>

Megtekintve: 2024.02.10

-Nagy csoport: Hazugság mesék, falu csúfolók, tündérmesék.

A Népmesekincstár sorozatban megjelenő könyvekben találhatunk magyar népmesét és népek meséit négy korcsoport szerint.

Az érdeklődő pedagógusoknak 30 órás akkreditált képzésen segít megismerni a mesepedagógia alapjait. A képzésen elsajátíthatják azt a komplex gyakorlati és módszertani anyagot, amely fontos részévé válhat a mindennapoknak intézményes keretek között. Itt a mesélésnek rituáléja kell, hogy legyen. Minden mesélést megelőz egy mesére hangoló szertartás. Ez lehet: hang, illat, meseszőnyeg. Helyet kell kinn és benn is csinálni a mesének. A következő fontos momentum a ráhangolódás, jó gyakorlat.

Ezen bevezetők után kezdődik a mesélés. Ez a fajta mesélés nem kötött, bárki bármikor be csatlakozhat, de ki is léphet.

Véleményem szerint az intézményes keretek között nagyon-. nagy odafigyeléssel megvalósítható még párhuzamos tevékenységek alkalmával is.¹³

Mesezene módszer: A mesezene két komponensű, élménypedagógiai módszert, mely az írás-olvasás előkészítésére fókuszál. Iskolában és óvodában is alkalmazható. Én az óvodai módszert szeretném bemutatni. A gyermekek speciális Lufi mesékkel találkoznak a foglalkozás során, mely a magánhangzók megismertetésére szolgál. A mese hősei színes lufik, akik különös kalandokba keverednek. Az unatkozó sima lufik a vándorútjaik során átélt élmények hatására átváltoznak emberi arccal rendelkező, emberi érzelmet hordozó társakká. A világgal való találkozás során különféle érzelmeket tanulnak meg, melyek egy-egy hangot hordoznak. A módszer játékok (piktogramok segítségével tanítja meg a beszédhangokat, melyek az olvasás- tanulást, az óvoda-iskola átmenetet nagyban megkönnyítik.¹⁴

Metamorphoses Módszer

Boldizsár Ildikó nevéhez fűződik a módszer kidolgozása. Boldizsár Ildikó mesekutató, meseterapeuta, etnográfus, író. Évek óta foglalkozik a mesék gyógyító erejével, a mítoszok és mesék terápiás lehetőségeivel., a témában több könyve jelent meg. Azt vallja, hogy a mesék a hagyomány által megszerzett tudás hordozói, és nemcsak vigaszt adnak, arra is képesek, hogy a testi-lelki fájdalmat enyhítsék.¹⁵

¹³ Bajzáth Mária (2022) Mesefoglalkozások gyűjteménye 1 Central kiadó

¹⁴ <https://mipszi.hu/cikk/160313-mesezene-olvasas-elokeszito-program-ovodaban>

Megtekintés 2024.02.13

¹⁵ <https://www.boldizsarildiko.com/bemutatkozás>

2010-ben több éves kutatómunka eredményeként megszületett a Meseterápia mesék a gyógyításban és a mindennapokban című könyve. A könyv bevezeti az érdeklődő olvasókat a mese hagyományos világába, közösségépítő hatására. Bemutatja a mesét, mint a meseterápia eszközét. A könyvben külön fejezetben tér ki a gyermekek életében milyen szerepe van a mesének. Kitér az olvasóvá nevelés kérdéséről, ami ma is feladatunk az óvodában is „Az olvasóvá nevelés első számú felelőse a szülő, aki elsősorban nem azzal segítheti a folyamatot, hogy példát mutat az olvasás könyvek szeretetével, tiszteletével, hanem azzal, hogy mesél. A mesével észrevétlenül megtanítja gyermekét arra, hogy képes legyen koncentrálni, figyelni mind arra, amit hall. Ez később az olvasásnál és a szövegértésnél is alapkövetelmény lesz, hiszen, ha például egy meg nem értett szó miatt kihagy a figyelmünk, elveszítjük a történet fonalát, s azt vesszük észre, hogy oldalakon keresztül nem is értettük mindazt, amit olvastunk. A mesélés másik általános hatása, hogy mesehallgatás közben folyamatosan működik a fantáziája: mindazt látja, elképzei, amit hall. A későbbiekben a fantázia működése nélkül az olvasás nem öröm lesz, hanem gyötrelem, ugyanis, ha nem tudja elképzelni, amit olvas nem tud hozzá sem érzelmeket, sem gondolatokat társítani.”¹⁶

A szülők és pedagógusok feladata szerinte, hogy a gyermekeknek öröm és élményforrás legyen a mese.

Boldizsár Ildikó **Metamorphoses** módszere a mesékkal kapcsolható össze. Az ő meseterápiás módszerét nem alkalmazzuk, mert óvodában terápiát nem végzünk., de nagyon sokat tanulhatunk és útmutatást kaphatunk. A Metamorphoses módszer úgy tekint a mesére, mint az egyetemes szellemtanítások átörökítésének eszközére.

Képzései melyet szakemberek számára ajánl:

- Nép és műmesék terápiás alkalmazása
- Népmesék szerepe a személyiségfejlesztésben
- Reziliencia erősítése mesékkel

Alkotó fejlesztő meseterápiás képzése akkreditált 30 órás pedagógusoknak és szakembereknek szól, akik a népmeséket szeretnék használni a munkájuk során, itt is nagy szerepe van az előszavas mesemondásnak.¹⁷

Megtekintés: 2024.03.16

¹⁶ Boldizsár Ildikó (2010) Meseterápia 322-323 pp

¹⁷ <https://www.fupi.hu/>

Megtekintés: 2024.03.16

„Minden élethelyzetnek megvan a saját mesei párja. A módszer lényegi magját képző előszavas mesemondás kis eszközigényű, bárhová elvihető.” (Boldizsár Ildikó 2010)

A pszichológiai oldalon meg szeretném említeni a **Kincskereső** meseterápiás módszert. Antalfai Márta nevéhez fűződik, aki 1999 és--2002 között dolgozta ki módszerét, és ekkor kezdte tanítani is. A módszer a mesék lelki kincsestárának kutatására ad módot. Az alapító szerint a mesékben olyan lélektani törvényszerűségek húzódnak, amelyek a pszichológia és pedagógia tudományát is gazdagíthatják. A képzés ismereteket nyújt a mesék szimbolikus üzenetéről. A képzés célja a népmesék elemzésével felismerni és átélni a személyiségfejlődés egy-egy állomásához tartozó kríziseket.¹⁸

¹⁸ <http://www.antalfaimarta.hu/mese/miamese.html>

15.A Pompás Napok (nevelés játékkal és mesével) módszere

A Pompás Napok módszerével véletlenül az interneten találkoztam először. 2022-ben elvégeztem Bajzáth Mária: Mesepedagógiai képzését, de tovább szerettem volna fejleszteni a mesés utamat. Rátaláltam a Pompás Napok 45 órás képzésére pedagógusoknak és elvégzése után úgy éreztem megtaláltam valamit, amit tovább szeretnék adni a munkám során, majd, ha óvodapedagógus leszek. Elvégeztem még a „Hogyan meséljek fejből és szívből” képzést is, ami az élıszavas mesélés, a mese szeretetét erősítette. Majd 2023-ban Pompás Nagykövet lettem.

A módszertan alapítótágjai Dr. Deák-Zsótér Boglárka néptáncpedagógus, közgazdász és Kormos Rebeka népi mesemondó. 2011-ben kezdték el a közös útjukat. Először mesefoglalkozásokat tartottak, majd idővel egyre több óvoda kereste meg őket, hogy segítségükkel egy-egy témát feldolgozzanak. Nagyon sok pedagógus kerete fel őket tanácsért. Egy idő után megszületett bennük az a gondolat, hogy ha már olyan módszer van a tarsolyukban, ami ilyen sok pedagógust foglalkoztat, akkor kell egy képzés melyet az érdeklődő pedagógusok el tudnak végezni, és így átadni a saját kidolgozott módszertani tudásukat, amelyet a mai napig szívből-lélekből csinálnak.

Módszertanuk lényege, hogy „az egységes és egylényegű kultúránk elemeit sodorjuk össze erős kötéllé!” Alapvető elvük, hogy a népmese-foglalkozás központi eleme a népmese, ehhez válogatjuk a különböző népi játékokat, népdalokat, tárgyalásokat. A mese értelmezése fontos szempont, mit üzen és mi a mondanivalója., amely minden esetben keretet ad és nagyon sokoldalúan megközelíthető. A népmese, népi játék, népdalok fontos, hogy mindig egymásra épülnek és egymást erősítik, a komplexitáson keresztül.

A módszertan főként a néphagyományokra épül, de mégis a mai kor szolgálatában áll, alapvető, hogy a pedagógusok tiszta forrásból merítsenek, amely az újra mesélés alkalmával is fontos, hogy fennmaradjanak. Itt elvárás a pedagógusoktól a sikeres tervezés és megvalósítás érdekében, hogy találják meg minden népi játék, népdal megfelelő gyűjtési forrását.

A pedagógus feladata a mese újbóli felfedezése, elérhetővé tenni a meshallgatás örömet a szülők és családok számára is.¹⁹

¹⁹ Kormos Rebeka Dr. Deák-Zsótér Boglárka (2021) Népmese-foglalkozások tervezése a Pompás Napok módszertanával óvodában és alsó tagozatban (Magánkiadás)

A mai gyermekeket fokozatosan vezetjük be a mesehallgatás élményébe. Fontosak az arányok. Az óvodai életben, főképp, ha vegyes csoportban mesélünk mindig a fiatalabb korosztályra tervezünk mese foglalkozást, főként a tanév első időszakában. A mesehallgatás során fontos, a történehallgatási transzállapot előidézése a motiváció segítségével. Eleinte azt tanítják, hogy tevékenység központúvá, élményszerűvé kell formálni a népmese foglalkozást. A bevezető alkalmak után a mesemondás felé. A mesehallgatási szokások kialakítása nagyon fontos a gyermekeknek. A pedagógus, ha kellő figyelemmel és kitartással kialakítja a szokásrendszert akkor a későbbiek folyamán nagyon nagy örömmel vesznek részt a mesében. A mesét mindig az életkori sajátosság, jeles napok, pedagógiai célok, vagy csak a helyzethez kötjük.

A módszertan 3 féle mesemondást különböztet meg:

Helyben ülő mesefoglalkozás: a legegyszerűbb mesélési formula, ekkor a pedagógus semmilyen más elemet nem használ, élőszóban elmeséli a történetet, nem használ a meséléshez tárgyakat sem. Ráhangoló a mese előtt és a mese végén megerősítő játékot használ ilyenkor is.

A népmese-foglalkozás interaktív részekkel: Olyan foglalkozás, ahol a mesehallgató gyermek a helyükön ülve hallgatják a mesét, de a pedagógus beilleszt a történet folyamatába egy találós kérdést, egy népdalt, amellyel némely mesei részeket kihangsúlyoz, de ezeken az alkalmakon a gyermekeket nem mozgatja, nincs megerősítő játék.

A harmadik típus a megmozgató, interaktív népmese-foglalkozás, amikor a gyermekeket többféle módon vonjuk be a mesélés teljes folyamatába.

- Itt tudakolunk és választ is megkaphatjuk rá.
- A meséhez kapcsolódó tárgyat, növényt bemutatunk
- bevonjuk a gyermekeket a mesébe, a szereplő jelmezébe bújtatjuk a gyermekeket.
- közös táncba kezdünk (pl lakodalmi multság: Macskacímé mesénél)

A mesefoglalkozásra mint egy rituáléra tekintünk. A dolgozatomban kérdőíves kutatásában nagyon sok pozitív választ kaptam erre a kérdésre, hogy nagyon sok óvodapedagógus kihasználva az alkotói szabadságukat, így mesél. A mesét mindig egy ráhangoló beszélgetés előzi meg, amely lehet mondóka, dal, vagy esetleg egy tárgy megjelenése. Használhatunk meseszönyeget, meseládát, meseböröndöt, mesegyertyát. A csoportban, ahol gyakorlatom és munkám során vagyok ott a meseszönyeget és a mesegyertyák

használjuk. Ezek az eszközök jelzésként is szolgálhatnak, hogy itt valami csodálatos dolog fog történni. A gyermekek nagyon szeretik és beleépül a mindennapjaikba. Tudják, hogy mi fog történni és elkezdenek készülni arra, hogy elinduljon az utazás melynek ők is szereplői lesznek. A mesezáró formula is ilyen momentum. Fontos elvként kell megemlíteni a módszertanban, hogy hogyan viszonyulunk a mesemondás közbeni váratlan eseményekhez, szituációkhoz. Gyakori a bekiabálás, nagyon sokat kérdeznek mese közben is a gyermekek. Ilyenkor a pedagógus bele próbál szőni valamit az aktuális helyzetből, neveket, akik ott vannak, így ne zökkentse ki sem mesélőt, sem a hallgatót a mesetransz állapotából.

A módszertan alapja az élőszavas mesemondás. A tervezésnél figyelembe vesszük, hogy milyen előnyökkel szolgálhat ez a fajta mesélés. A mesét, ha olvassuk vagy bemagoljuk nincs meg a szemkontaktus, nem tudjuk a mondókákat beépíteni a mesébe, nem tudunk fejből és szívből mesélni. Az élőszavas mesélés során kialakul a szemkontaktus, a mesélő tud reagálni a hallgatóság reakcióira, a saját egyénisége szerint szövi a mese szálait, a mesemondó keze szabad, a hallgatóság kérdezhet, beleszólhat. Az ilyen mesefoglalkozásokhoz szokott gyermekek figyelemtartása és koncentrációja egészen más, mint akik nincs lehetősége élőszavas mesét hallgatni. Ezek a gyermekek hamarabb eljutnak a meséhez és a megélés is gyorsabb. Régen jellemzőbb volt az élőszavas fejből mesélés, aki mesélt a saját szókincsét használta, sajátos habitusával adott elő történeteket. A mesét a mesemondó tölti meg élettel. A meseszövegek próbálják visszaadni a mesefeldolgozója számára, hogy adott időben milyen lehetett a meseszereplőinek a bőrébe bújni. A mesével mindig barátkoznunk, rendezzük egyéni viszonyunkat, és felfedezünk az üzenetet, amit közvetít. Az alapos felkészülés elengedhetetlen egy ilyen mesés alkalomra a mesélő mindig saját nyelvi tudata szerint, saját Szavával mondja el a mesét. A helyes meseválasztás a Pompás Napok módszerének is az alapja. Azt vallják az alapítók is, hogy a gyermekek életkori sajátosságai döntők, és a foglalkozás nevelési, oktatási célok is nagymértékben befolyásolják a választást. A módszertan a népmesék alatt a világ összes népmeséjét érti, bár a Kárpát-medence területéről gyűjtött népmeséket részesítjük előnybe.

Népi játékok használata a mesefoglalkozáson

A népi játékokról elmondhatjuk, hogy mindig formálódnak és generációkon keresztül alakultak olyanná amilyen formában most használjuk, játsszuk azokat. Itt is figyelembe vesszük Lázár Katalin típus rendjét.²⁰

A népi játékok nagyon sok részterületet fejleszt a gyermekeknél. Fontos kérdés, hogyan válasszunk népi játékokat, mondókákat a népmeséhez.

Három féleképp illeszthető be *-mesemondás előtt*: a ráhangolódást és a fantázia kapuján kopogtatást segíti nagyban elő. – *mesemondás közben*: az adott mesei szituációt erősítik meg. Ilyenkor olyan mondókákat és játékokat játszunk, amely kevés helyváltoztatással jár. *-mesemondás után*: ekkor kap általában szerepet azok az eszközös, ügyességi és mozgásos játékok, amelyek lezárják a mesét, és ilyenkor kap szerepet a tánc és a tárgyalgatás tevékenysége is. Mindig szemelőt kell tartani, hogy ha a bemutatott népmese új akkor ismert mondókákkal és játékokkal ötvözzük.

Népdal:

A népdal a népi kultúránk szerves egysége. A népdalokat a mesékhez tudjuk kapcsolni., úgy, hogy egyszerűen mese közben dalra fakadunk. A mesei motívumhoz érve, amit kiválasztunk elénekeljük a dalt, amit többször elismételhetünk.

Tárgyalgató tevékenység

A mese központi eleméhez kapcsoljuk az elkészíteni kívánt tárgyat. A tárgyalgatás mesemondás közben is helyet kaphat, de főként mesemondás után a mesefeldolgozásaként alkalmazzuk. A Pompás Napok módszertanában szinte mindig fontos szerepet kap a tárgyalgatás, melyben törekszünk a népi hagyományok éltetésére. Előszeretettel használunk a paraszti kultúrában fellelhető alapanyagokat. (föld, sár, agyag, vessző, csont, gyapjú stb.) Szerepet kaphatnak az újrahasznosított alapanyagok használata is.

A népmese foglalkozás tervezésének lépései

- A népmese-foglalkozás céljának megfogalmazása
- A népmese kiválasztása
- A foglalkozás erősségének megválasztása
- Sajátos népmesei minták kiválasztása
- Népi játékok, dalok, tárgyalgatás kiválasztása

²⁰ Lázár Katalin (1997) Népi Játékok Planétás kiadó 31 pp

- A népi játékok helyének meghatása a mesei foglalkozáson belül
- Eszközök kiválasztás (Pompás Napok mesetérkép, mesekártya)
- Felkészülés, többszöri átgondolás, meseverzió előszavas elmondásának gyakorlása

Mesefoglalkozás felépítése:(Mindenki saját egyéniségéhez alakítja)

- *Megérkezés:* A rituálé része, amiben helyet kapnak a mesére hívó mondókák, ami általában ugyanaz mert így motivációként is szolgál.
- *Mondókázás:* A mese előtti mondókát is a meséhez választjuk, és gyakran tudjuk ismételni
- *Beléptetés a mesébe:* Mindenki másként lépteti be a gyermekeket a mesébe (A mi csoportunkban bevett szokás, a mese előtt mindenki átkel a varázshídon és van egy kérdés melyet meg kell válaszolni a fülembe súgva a választ, és így ül le a meseszőnyegre.
- *Mesehallgatás*
- *Játék:* mindig a mesétől függ
- *Tárgyalás:* A meséhez kapcsolódik nagyban.
- *Zárás:* Elkészünk a mesétől és egymástól is.²¹

16.Mesekellékek

Számomra nagyon fontos segítség ezért úgy érzem meg kell említenem a két fontos sajátos segédeszközt, a mesetérképet és a mesekártyát.

Mesetérkép: Az előszavas mesemondást nagyban segítik és fontos kellékei, gördülékennyé teszik a mesélést.

Az alapítók szerint” a mesetérképek vizuális elemekkel (megrajzolt meseszereplők, helyszínek) segítik a mese felidézését, így az előszavas mesemondás kiegészítője. Az igényesen megrajzolt alkotások tükrözik a népmesék gondolati rendszerét és

²¹ Dr. Deák-Zsótér Boglárka, Kormos Rebeka (2022) Pompás Jó gyakorlatok (Magánkiadás) 8 pp

egységét, továbbá segítik a mesélőt az adott mese elmondásában, de az utólagos feldolgozás kiindulópontjai is lehetnek”²²

Tapasztalatom szerint könnyű használni és nagy segítség a mesetevékenység folyamán. A gyermekeket motiválja és inspirációként is szolgál neki, ha követni tudja a mese eseményeit. A mesetérképet színezőként is használjuk, és ez is egy nagyon jó visszavezetés a mesére, mert beszélgetnek a meséről és el is mesélik újra.

Mesekártya: 50 darab mesekártya, népmesei motívumokkal.

A mesekártya használata a mesélés közben is nagyon sokrétű. Használhatók mese közben, a szereplők és helyszínek bemutatására. A történet időrendjének bemutatására. (A mesélő maga elé rakja a kártyákat lefordítva és a mesei motívumnál ahová tartozik felfordítja azokat). Fejlesztő eszközként is használható. A csoportunkban használjuk mese fűzés, mese felismerő játékként, és délben a lefekvés előtt, a vállalkozó gyermekek mesélnek saját mesét, melyet mostanában ezeknek a mesekártyáknak a segítségével mondanak. (kihúznak a pakliból 2-3 kártyát és ezekről mesélnek)

²² Kormos Rebeka Dr. Deák-Zsótér Boglárka (2021) Népmese-foglalkozások tervezése a Pompás Napok módszertanával óvodában és alsó tagozatban (Magánkiadás) 126 pp

17.Pompás Napok kiadványok

A kiadványok nagyon alaposan átgondoltak, felépítettek és sokszínűek. Az alapítók A gondosan figyeltek arra, hogy kiadványaik úgy, mint az egész módszerük komplex legyen. Jellemző, hogy nem csak a mesék állnak a kiadványokban a fókuszban. Törekednek arra, hogy ne csak szórakoztatóak legyenek, hanem fejlesztőek a gyermekek számára. A részképességek fejlesztése hangsúlyos szerepet kapott a kiadványokban, hiszen ebben a korban nem elhanyagolható feladat a szakemberek számára. Minden meséhez kapcsolódhat nagy mozgás, melyre sok példa található bennük. Továbbá kitérnek a testséma, testtudat, téri tájékozódás, téri emlékezet stb. fejlesztésére példákkal, melyek egy óvodai csoport életébe beilleszthető.

Az alapítók próbálják a pedagógusok munkáját kicsit megkönnyíteni. A kiadványaikkal olyan útmutatást és használható ötleteket adni az érdeklődő pedagógusoknak melyet egy mesefoglalkozás alkalmával használni tudnak.

A mesefoglalkozások online elektronikus letölthető formában kaphatók. Nagyon sok mesefoglalkozás a jeles napjainkhoz köthető, de egész nevelési évre kapunk segítséget a meséléshez. 17 kiadvány közül lehet választani.

A módszertanhoz kapcsolódik: egy öt darabból álló módszertani csomag melyben a Népmesefoglalkozások tervezése módszertani könyv, Pompás Jó Gyakorlatok gyűjteménye, amely 24 népmese foglalkozás tervezetét és a Pompás Mesegyűjtemény, amely 18 népmeséből és 18 mesetérképből áll, illetve. Mesetérkép és színezhető Mesekártyák gyűjteményéből áll..²³

Pompás mesekártya, adventi színezhető mesekártya, mely nagy segítség a mesék feldolgozásához, újra éleséhez.

²³<https://pompasnapok.hu/termek/5-1-ben-modszertani-csomag-konyv-kartya-meseterkep-mesegyujtemeny/>

Megtekintés: 2024.03.16

18. Pompás Napok-képzések

A képzést az Oktatási Hivatal által akkreditált képzésen sajátíthatják el az érdeklődő pedagógusok. Van lehetőség személyes jelenléti képzésre nevelés nélküli napok alkalmával saját óvodai környezetben.

Gyakori és kedvelt a saját tempóban elvégezhető online képzés. Általában 12 hét áll a pedagógus rendelkezésére, hogy elvégezze a tanfolyamot melyről tanúsítványt kap.

Népmesefoglalkozások tervezésének módszertana a Pompás Napok szemléletével az óvodában és alsó tagozatban: 45 órás otthon online végezhető képzés. 43 leckét tartalmaz, mely a népmesék, népi játékok, népdalok és a tárgyalás komplex felhasználásának lehetőségeit mutatja be.

Érzelmek táborvezetői képzés: A tanfolyamot elsősorban, de nem feltétlenül olyan szakembereknek ajánlják, akik tábort szeretnének vezetni, de nyitottak az új érdeklődők iránt is, akik a módszertani megújulást, segítséget és lehetőséget szeretnének kapni a tanfolyam által.

Hogyan meséljek fejből és szívből: Bátorító tanfolyam pedagógusoknak és érdeklődő szülőknek. 15 leckén keresztül vezetik végig a résztvevőket a fejből mesélés fontosságán és hasznos tudnivalókkal gazdagodhatnak a leckék segítségével.

Népi játékok: Elméleti, módszertani és gyakorlati ismeretek azoknak szól, akik a népi játékok témájával jobban megszeretnék ismerkedni. 15 leckéből áll a képzés.

Öltözködés és viseletek a népmesékben: Az öltözködés témakört körbejárva a tanfolyam tematikája köthető a Népviseletek, a Nemzeti Összetartozás és a Népmese napjához., de egész évben használható ismereteket kaphatunk a tanfolyam által.²⁴

A Pompás Mesés Nagykövetek

A nagykövetek nagy része gyakorlott óvodapedagógus, de már vannak tanítók, kulturális szakemberek. Több képzést elvégzett személyek lehetnek nagykövetek. A nagykövetek nemcsak beszélnek a népmese hatásáról, hanem próbálják beépíteni a mindennapjaikba. Azok, akik úgy érzik, hogy elköteleződnek a módszer iránt azokból lehet nagykövet, akik megismerték és alkalmazzák a Pompás módszertant, saját területükön, intézményeikben, gyakorlatban is használják. Eleinte a nagykövet feladata a módszer népszerűsítése. Az ország különböző pontjain élnek a nagykövetek, de online

²⁴<https://pompasnapok.sensei.hu/termek/nepi-jatekok-elmelet-gyakorlat-modszertan-b-2020-000139/>
Megtekintés: _ 2024.03.16

térben találkozhatnak. Egy egymást nagyon támogató kiépített közösség alakult ki az évek során. Nagyon sokan meseműhelyt vezetnek az óvodai keretek között, vagy önállóan. Egymásra is nagyon tudnak, tudunk számítani, mert 2023 október 1-től én is ennek a közösségnek vagyok a tagja. Nagyon sok segítséget lehet kapni, szinte napi szinten bárkitől szakmai téren is.²⁵

Pompás Mesés intézmények

Az országban 9 Pompás óvoda található. Ezekben az intézményekben nagyobb hangsúlyt kapnak a népmese, népi játékok., és a pedagógusok elkötelezettek a Pompás Napok módszertanának alkalmazása iránt.²⁶

19.Saját népmese tevékenység bemutatása vegyes életkorú csoportban

Végzős hallgatóként, több alkalommal van lehetőségem mesélni a gyermekcsoportban munkám során, természetesen a pedagógus párom felügyeletével és segítségével. Mindig törekszem az élőlírási mesemondásra, ami kisebb-nagyobb sikerrel megvalósul. A csoport, amelyben pedagógiai asszisztensként dolgozom 3 éve, vegyes életkorú, ahová 3-7 éves gyermekek járnak. 25 fő a csoportlétszámunk, ebből 6 kiscsoportos, 7 középső, 6 nagycsoportos és 6 ismétlő nagycsoportos korosztályú. A vegyes korcsoporthoz igazodva a meséket helyben ülő alkalomra terveztem, de minden alkalommal próbálok valamilyen tevékenységet megtámogatni.

A *boldog ember inge* című magyar népmesét szeretném bemutatni. A mesekezdő formula, amelyet szívesen használok az általában állandó, ezt használjuk szeptember óta és ez motivációként is szolgál, a gyermekek is szeretik, és tudják, hogy mese tevékenység lesz. A mese kezdése előtt átkelünk a varázshídon, ahol mindig felteszünk egy meséhez kapcsolódó kérdést, és a gyermekek mielőtt a szőnyegre ülnek a fülembe súgják a választ. A mesét párhuzamos játéktevékenység részeként kezdeményeztem ismerve a csoport életkori sajátosságait, a középső és nagycsoportos korú gyermekeknek, de természetesen bárki részt vehetett rajta. A mese nem volt ismeretlen a gyermekeknek mert már délutáni pihenés előtt többször meséltem. Leterítettem a meseszőnyeget, elkezdtem a mesekezdő mondókát, amely a mese témájához is kapcsolódik. A mesegyertya meggyújtása, a

²⁵ <https://pompasnapok.hu/pompas-meses-nagykovetek/>
Megtekintés: _ 2024.03.16

²⁶ <https://pompasnapok.hu/pompas-meses-intezmenyek/>
Megtekintés: 2024.03.16

mesekosár elővétele is a rituálé része. Közben a Mag, Mag búzamag című mondókát kezdem el mondani, mivel ezt a gyermekek ismerik együtt is megismételjük.

A mesekosarat nagyon szeretem használni, a gyermekek már ismerik a használatának a szabályait, tudják, hogy mese alatt én használom, de a tevékenység befejezésével megnézhetik és használhatják a tartalmát, ha szeretnék. A fonalgombolyag, a meselabda nagyon nagy segítség azoknak a gyermekeknek, akik kevesebb ideig tudnak figyelni a mese folyamatára. A mesét a gyermekek nyugodtan hallgatták végig, van, aki, ha nem érdekli kilép a meséből, de a távolból ő is követi. A mesélés közben tudják, hogy tudnak kérdezni, tudom figyelni a reakciójukat a történetre.

A kiemelt témám a boldogság keresése volt, de fontos volt a számomra, hogy be tudjam nekik mutatni, ami saját véleményem szerint a történet tanulsága „Örülj annak, amid van!”

Az 5-7 éves korosztály nagyon szépen ráért a mese mondanivalójára, melyet mese közben meg is foglalmaztak.

A mese befejeztével körbeálltunk és megfogtuk egymás kezét. Egy képzeleti dráma-játék mintájára, aki szerette volna elmesélni, hogy szerint hol nőhet a boldogság fája, és közösen megbeszéltük, hogy itt a legtitkosabb vágyaink teljesülhetnek. A meséből a visszavezetés a játékba a közös alkotással valósult meg. Boldogságfát készíthetett, aki szeretett volna papírhengerből.

Tapasztalataim a saját mesélések alkalmával: Ezeken az alkalmakon megfigyelhetem, hogy hogyan lehet a gyermekeket egy-egy mesével elvarázsolni.

A népmeséknél törekszem az élőszavas mesemondásra, ami még nem mindig sikerül tökéletesen, de véleményem szerint az óvodában helye van a könyvből mesélésnek is. A műmeséket szerintem többnyire a pedagógusok könyvből mesélik, de ez példaként szolgálhat a könyvek szeretetéhez. Kezdő, rutintalan mesélő vagyok még, de nagyon igyekszem. Az élőszavas mesemondásnál kevésbé kalandoznak el a gyermekek figyelme. A meséhez mindig próbálok tervezni, mondókát, éneket, játékot és kézműves tevékenységet, mely kicsit komplexebbé teszi, ezt a tevékenységet. A gyermekek összességében pozitívan reagálnak a mesére.

A gyermekek figyelme, érdeklődése felkelthető és megtartható az egész tevékenység alatt. Kellő felkészülés segít. Vannak olyan mesék, amelyek meg unhatatlanok, megérintik a gyermekek lelkét és azokat többször elővesszük, kérik, hogy azt meséljük. (pl. a csoportban nálunk ilyen a Vajaspánkó, A falánk tyúkocská)

Két mesét szeretnék bemutatni a Pompás Napok módszerének alkalmazásával. Mindkét mese a módszertani könyvben található, ahol részletesen leírják a tervezetet, így segítve a pedagógusok munkáját, de természetesen mindenki saját maga elképzelése szerint alakítja a mesét.

20. Tevékenységterv helyben ülő népmese-foglalkozáshoz interaktív elemekkel: A csillagszemű juhász

A mesékhez mindig ajánlanak kezdő formulát mely ebben az esetben is kötődik a mesének a témájához. Itt az égitestekhez kapcsolódik. Kézmozdulattal ajánlják ezeket kifejezni. Ez a formula előkészíti a mesét, beindítja a belső kép megalkotásának folyamatát és felkelti a hallgatók figyelmét. Népdalokkal kísérik a mese egész folyamatát, A mese elejére ajánlanak egy népdalt amikor alkalom lehet megbeszélni, hogy milyen foglalkozás a juhászság, amikor a mesélő a juhász életkörülményeit meséli el. A juhásznak jól van dolga népdal 3 versszakát ajánlják, mely után elkezdődik az élszóban mesélés.

A következő ajánlás annál a résznél található, ahol a darabont katonák elfogják a juhászt. A darabont szó jelentésének tisztázása.

A következő mozzanat amikor a csillagszemű juhászt tömlőbe vetik és furulyaszó mellett megtáncoltatja a szőr disznókat, ezt a képet a módszertan, Papp Vendelnek nincsen orra című Tolna vármegyei népdallal erősítené meg. Ezután tovább folytatódik a történet. Mivel ez helyben ülős mesélés nincs benne mozgás, de a tervezet felhívja a figyelmünket a tárgykészítés lehetőségére a mese befejezése után. ²⁷

²⁷ Kormos Rebeka, Dr Deák-Zsótér Boglárka (2021): Népmese-foglalkozások tervezése a Pompás Napok módszertanával óvodában és alsó tagozatban Magánkiadás pp 94-103

21. Tevékenységterv megmozgató interaktív népmese foglalkozáshoz:

Macskacicó

A mesei bevezetés és a figyelemfelkeltés ennél a mesénél a, Ha én cica volnék dal vagy mondókaként. Ezt a dalt nagyon szeretik a gyermekek, nagyon sok ismétlésre is lehet szükség.

A mese eljátszásához kellékekre, jelmezekre lesz szükség, amelyet magunk mellé készítünk. Előszóban elkezdődik a mese. Itt a mese elején már mutatja a királyfinak a számát. Majd ezután a palotát jeleníti meg a Cifra palota c. népdallal, és mutatjuk milyen a palota lentről felfelé. Ezután megtörténik a szereplők kiválasztása. Kiválasztják az öreg királyt és a királyfikát, pozitív tulajdonságokkal felruházva, majd a mesében a többi szereplő kiválasztása is megtörténik az adott momentumnál. A szereplőket a mesélő mellé ültetik és a mesélő mindig odalép ahhoz a szereplőhöz, aki következik. A báró és grófkisasszonyok kiválasztása bokrétával történik. Az öreg király a pálca feldobásával indítja útra a fiait, amelyet a kiválasztott gyermek kezébe adunk és segítségünkkel mutatjuk az utat. A kiskirályfi-t kísérik el az erdőbe. Az Egy, kettő, három, négy című mondókéval és menetelünk rá a gyermekekkel. A Macskacicó szerepére kiválasztott gyereket is beöltöztetjük. Mellé választhatunk több gyermeket, akik segítenek a feladatokat megoldani. Amikor a királyfi alszik az Aludj édes aludjál, nézd a napot lement már altatót énekeljük. (Az egyél libám egyél már dallamára) mindhárom elalvásnál énekeljük. A harmadik elalvásnál a Macskacicót átöltöztetjük királylánynak. A palotába indulásnál a Réce ruca vadliba mondókéval jelezzük a lakodalmat, amely a mese végét jelzi. Itt elénekeljük a Házasodik a tücsök című népdalt és kezdődhet a tánc. A mese végét a mesezáró formula jelzi: Itt a mese vége, eredjetek ki a rétre s ott vigadozzatok! (Ezt a befejező mondatot nagyon szeretem, a gyermekek is tudják, hogy itt ténylegesen befejeződött a mese.)²⁸

Saját tapasztalat: A csoportban, ahol dolgozom ebben a formában elmeséltem a mesét. A gyermekek jobban koncentráltak, nagyon figyelték a mesét hisz több szálon futott és ők

²⁸ Kormos Rebeka, Dr Deák-Zsótér Boglárka (2021): Népmese-foglalkozások tervezése a Pompás Napok módszertanával óvodában és alsó tagozatban Magánkiadás pp 104-114

is teljesen a szereplői lehettek. Belebújhattak a mesehősök szerepeibe. Szinte minden gyermek szerepelt, aki csak szeretett volna. (a lányoknak nagyon tetszett a Macskacica segítőjének lenni) A mese közben elmondták gondolataikat, kérdéseiket. Több részképesség fejlesztés volt a történet folyamán Pl nagy mozgás, beszédértés, figyelem, emlékezet, egyszerre látták és hallották a mesét, szocializáció, egymásra figyelés, egymás gondolatának meghallgatása. Megbeszélhettük a lakodalom szokását, amit a mai gyermekek nem ismernek, és nagyon tetszett nekik. A kézműves tevékenyre mesetérképet ajánlottam fel, amit színezőként használtak.

22.Saját kutatásom bemutatása és elemzése

A kutatást, szakértők és pedagógusok bevonásával készítettem. (óvodapedagógusok, a Pompás Napok nagykövetei és aki a módszertan valamelyik képzését elvégezte)

A kutatás célja, hogy kiderítsem, mennyire épül be a gyermekek személyiségébe a mesélés gyakorlata. Milyenek az óvodapedagógusok mesélési szokásaik, és hogy a Pompás nagykövetek hogyan valósítják meg a képzésen tanultakat és hogyan építik be az óvodai tevékenységükbe. Fő kutatási kérdésem, hogy milyen változást jelent egy óvodai csoportban a Pompás Napok módszerének bevezetése.

Hipotézisem: A támogató családi és óvodai környezetben nevelkedő gyermek az én álláspontom szerint gazdagabb belső képzeleti képpel rendelkezik., mely hozzájárulhat későbbi életükben az írás, olvasás képességeinek jobb kialakulásához. Továbbá próbálom bebizonyítani, hogy a gyermekkorban sokat hallott népmese hogyan segíthet a pszichés tartalmak könnyebb feldolgozásához, és ez hogyan valósítható meg a gyakorlatban a Pompás Napok módszerével egy óvodai korosztály körében.

Alkalmazott módszereim: A szakirodalom feltárása, tájékozódás volt. A kikérdezés módszere az volt, hogy valamely kutatás keretében kérdések segítségével információkat gyűjtöttem, s ezek alapján következtetéseket vontam le.

A kikérdezésre alkalmas egyének, esetleg csoportok együttes ismereteinek, véleményeinek, erősségeinek, élményeinek, életmódjának a megismerésére. A kikérdezés segítségével megkísértem valamely összefüggés feltárását, képet alkotást. Az interjú során megismertem a pedagógus mesélési szokásait és a tanult módszert, hogyan építi be az óvodai mindennapokba. Esetemben az írásbeli és szóbeli kikérdezésre is van lehetőség, fajtáját tekintve kérdőíves felmérés és interjú volt. Az írásbeli kikérdezésnél nem volt szükséges a kérdező személyes jelenléte; az információszerzés írásban közvetített kérdésekre, feladatokra írásban történt, de az interjú készítés során volt lehetőségem egy Pompás nagykövettel személyes találkozóra is. A kutatási témára, problémára közvetlenül irányuló fő kérdések alkották a kikérdezés alapját. A kiegészítő kérdések az információszerzés megbízhatóságát növelték. Ezek a demográfiai, a bemelegítő, a kontroll- és a levezető kérdések. A demográfiai kérdések lakhely, az életkor stb. felderítésére alkalmasak. Ezeknek a szükséges adatoknak a köre a kutatás témájától függően természetesen változott. A kontroll vagy keresztkérdések a kikérdezés folyamatába tervszerűen beépített ellenőrző kérdések voltak, a válaszok hitelesítése

érdekében. A levezető kérdések a kikérdezést zárják. Szerepük a hangulati és a tartalmi feloldás. A válaszoló mozgástere szerint a kérdések nyíltak és zártak voltak. A nyílt kérdésekkel a kikérdezett saját nézeteinek, viszonyulásainak, véleményének, motívumainak feltárására törekedtem.

23. Interjú Pompás nagykövetekkel

A nagykövetek gyakorló óvodapedagógusok akik beépítették a mindennapjaikba a módszert, és nagyon sokan a mesét mint a tehetséggondozás eszközét is használják meseműhely foglalkozásaik alkalmával.

A nagykövetek havonta tartanak a gyermekeknek műhely foglalkozásokat.

Az interjút online videóbeszélgetés, illetve egy személyes találkozás alkalmával készítettem. 15 nyitott kérdésre kerestem a választ.

1. Interjú Pompás nagykövettel

1, Mikor végezted el a Pompás Napok képzést? Melyiket?

2020-ban, tavasszal végeztem el az Öltözködés és viseletek a népmesékben című képzést, majd ugyanebben az évben nyáron a 45 kredites átfogó módszertani képzést. Most tervezem a Hogyan meséljek fejből és szívből képzés elvégzését.

2. Hol találtál rá vagy ki ajánlotta ezt a képzést?

Facebookon láttam hirdetéseket arról, hogy létezik a Pompás Napok játékkal, mesével program. Nagyon felkeltette az érdeklődésemet. Már figyeltem egy ideje, de nem tudtam elmenni jelenléti képzésekre. Így, amikor a karantén alatt online képzést találtam tőlük, jelentkeztem, és elvégeztem. A képzések elvégzése előtt mesefejtéseken, meseműhelyekben is részt vettem Rebekával és Bogival, amik még közelebb hoztak a népmesékhez.

3. Milyen pozitívumot adott a képzés?

Elsődlegesen megerősített abban, hogy ami eddig hiányzott vagy kevés volt az irodalmi nevelés területén az én munkám során, ahhoz a legjobb helyen keresek segítséget, vagyis a népmesékhez. Feloldozott attól a görcsös elvárástól, hogy szó szerint mesélhetek csak el egy népmesét. Nekem nem nagyon meséltek gyerekkoromban, így ilyen élményeim nem voltak, csak olvasott mesei élményeim, de azokat is kiszélesítette a Pompás Napok.

Alkalmazható gyakorlati segítséget is nyújtott az elmélet mellett. Nem feladatnak tekintettem a képzési anyagot, hanem élveztem minden percét. A bezártságban reményt adott, és vártam, hogy mikor próbálhatom majd ki a gyerekekkel is.

4. Hogy változott a meséléshez fűződő viszonyod a képzés után?

Bátrabban választottam népmesét. Könnyedebb lettem mesélés alatt. A kapott gyakorlati ötletek segítettek.

5. Fejből mesélsz?

Igen. Leginkább a népmeséket. De előfordul még könyvből való mesélés is, főleg, ha olyan irodalmi szövegről van szó, aminek a szépségét még élőszóval nem tudnám úgy visszaadni. Viszont azt a szöveget akkor már annyira ismerem, hogy többször fel tudok nézni a könyvből. Az is hozzátartozik a történethez, hogy felismertem magamban, hogy bár az irodalmi és anyanyelvi nevelés területét szeretem legjobban óvodapedagógusi munkám során, és törekedtem mindig arra, hogy valóban irodalmi értékű tartalmakat válasszak, de a népmesék háttérbe szorultak.

6. Mennyiben más a Pompás Napok módszerével mesélni, mint ahogy előtte meséltél?

Élményszerű. Szabadságot ad, és komplexitást. A népi kultúránknak többféle elemét is be tudom építeni.

7 Szerinted milyen előnye van a módszernek?

Elsődlegesen az, hogy a gyerekekhez igazodik, visszajelzéseket kapok tőlük. Figyelhetem pillanatnyi igényüket, és ezáltal segíthetem a mese folyamatát követni. Ezen kívül a felszabadultság, kötetlenség is nagy előnye.

8. Hátránya, ha van ilyen??

Csak pozitív hatást tapasztaltam. Nincs hátránya.

9. Hogyan tervezel meg egy Pompás Napok mesefoglalkozást? Milyen tevékenységeket illesztesz be?

Projekt módszerrel dolgozunk, ami azt jelenti, hogy egy 2-3-4- hetes témakör során az adott témához választunk tartalmakat. Így kerülnek be a népmesék is, amik valamilyen módon kapcsolódnak a témához. Vegyes csoportunk van, de ügyesen figyelik, követik már a kicsik is a mesélést. Választunk kisebbeknek, nagyobbaknak való mesét is 1-1 projekten belül, különösen akkor, ha hosszabb ideig tartó projektben vagyunk. Figyelembe veszem, hogy a mondókák, népdalok, játékok, amik illeszkednek a meséhez, ismerősek-e már gyerekeknek. Megnézem, hogy a mesei helyszínek, szereplők vagy

meseszámok adnak-e lehetőséget arra, hogy a közösségi élményen, az irodalmi élményen és az anyanyelvi fejlesztésen túl más fejlesztési területeket is támogathatunk-e vele. Miután megtaláltam a hozzám közelálló meseszöveget, akkor keresek éneket, mondókát, mozgást, ami beilleszthető. Szeretek találós kérdéseket is használni rá hangolódásként. Tárgyalás nálunk ritkán követi a mesélést. De ez nem azt jelenti, hogy nem készítünk a meséhez illő dolgokat, csak az lehet, hogy már korábban elkészül, csak még nem tudják, hogy mese is lesz hozzá, de illik a projekthez

10. Milyen eszközöket használasz?

Kevés eszközt szoktam használni. Inkább csak jelzésértékűt. Egy kalap, kendő, tarisznya, kézmozdulat, mimika vagy felhasználom a csoportszoba adta lehetőségeket. De meséltem már pompásan „árnyszínházzal”, bábbal, üvegekkel, mesetérképpel, mesekártyával, vagy saját készítésű gyapjúfilc állatokkal (biblikus figurák) is.

11. Van-e a mesének rituáléja?

Tevékenységek központokat alakítottunk ki a csoportszobában. Így van irodalmi központ is. Itt helyezkedik el egy nagy szőnyeg, ami a meseszőnyegünk. Ide ülünk le mesét hallgatni. Általában egy énekkel, mondókával járunk körbe a csoportban, ami ráhangol a mesére. Amint ezt elkezdem, és nyújtom a kezem feléjük, már csatlakoznak is és így, együtt vonulunk a meseszőnyegre. Változó mesekezdő és mesezáró formulát alkalmazunk, de sosem mondunk mesecímet. Nincs mesepárnánk, nincs mesegyertya sem. Azt gondolom, ez talán a vegyes csoportnak is köszönhető. De nem azért nincs, mert ezeket nem tartom jónak, csak nálunk nem alakult ki. Olyan is előfordul, törekszünk is rá, hogy ne csak a megszokott környezetben meséljünk. Szoktunk mesélni szabadban, kirándulásokon is, mikor letelepszünk pokrócokra megpihenni. Ilyenkor leginkább „csak” az élőszavas mese hangzik el.

12. Mit látsz, milyen hatása van a módszernek a gyerekekre?

Sokkal jobban szeretik így a mesélést a gyerekek. Könnyebben végig tudják hallgatni. Több támpont van, ami emlékezteti őket később is a mesére. Segít fenntartani a figyelmet, követni a mesét. Fejleszti a beszédet, logikus gondolkodást, türelmet, tájékozódást időben, térben. Fejlődik humorérzékük. A közös meseélmény segíti a szocializációt, megoldási lehetőségeket, mintákat ad feladatok, próbák, kudarcok kezeléséhez. És ez mind pozitív hatás, amit lehetne még tovább sorolni.

13, A Pompás Napok módszerrel történő mesélés alkalmával, szerinted milyen plusz élményt visz haza a gyerek?

Örömmel beszél az oviban történteikről. Élményeit egyre színesebben tudja elmondani, elmesélni, hiszen fejlődik kifejezőkészsége, bővül szókincse. 1-1 mondóka, népdal előhívhatja belőle a mesét. A „Mi történt az oviban?” kérdés helyett magától fog beszélni élményeiről. Minőségi idő alapja lehet a meseélmény. Az otthonokba is beköltözhet egyre több mese. Barátságait is megkönnyítheti.

14. Szerinted az óvodában hogyan fogadják a szülők ezt a módszert?

Azt gondolom, a pozitív hatásai miatt, csak örömmel és köszönettel fogadják a szülők, hiszen látják a gyermekükön a felszabadultságot, hogy egyre inkább szeretnek mesét hallgatni, és egymást, akár a családtagokat is jobban végig hallgatják, hogy nem csak a képernyőn mozgó mesék kötik le figyelmüket. Láthatják, tapasztalhatják, hogy a módszernek köszönhetően más területeken is jobban fejlődnek. Csoportunkban már tartottunk mesés szülői értekezleteket. Volt, amikor együtt szőttünk mesét a szülőkkel, volt mikor egy pompás mesefoglalkozáson vehettek részt, ami után megbeszéltük, mit miért tettünk úgy, mi volt vele a célunk, milyen pozitív hatása van a gyerekekre nézve egy ilyen mesélésnek.

15. A kollégák?

Mivel az intézmények be voltak zárva amikor ezzel a módszertannal találkoztam, nem tudtam a gyerekek közt azonnal kipróbálni. A május végi újra nyitáskor még csak az első rövidebb képzést végeztem el. Nyáron szélesedett ki előttem a Pompás módszertan. Ezért az augusztusi évnnyitó értekezleten meséltem először ennek a módszertannak segítségével, előszóval. Tehát nem gyerekeknek, hanem a kollégáknak. A Varázsmagok című mesét mondtam el nekik, mert úgy gondoltam, egy ilyen nehéz időszak után kell a bátorítás az újrakezdéshez. Nagyon készültem, és nagyon izgultam. Ennek ellenére jól sikerült. Hogyan fogadták? Hatan jelentkeztek azonnal, hogy ők is szeretnék elvégezni az Öltözködés és viseletek a népmesékben képzést. Nagyon örültem. Vezetőnk pedig támogatta. Azóta többen is végeztek el más Pompás képzést is. Ezen az értekezleten kiemelt szerepet kapott a népmese az éves pedagógiai programunkba. Kiválasztottunk egy mesét, A kiskakas gyémánt félkrajcárját, amit szeptember végén, a Népmese napján a dráma munkaközösséggel eljátszottunk botbábokkal mind a 13 csoportnak, és erre a mesére építettük fel májusban, gyereknapon a meseösvényünket. Ettől az évtől kezdve

választunk „keretmesét” a nevelési évünknek, és ettől kezdve lett az is hagyomány, hogy az évnnyitó értekezleten mesélek a nevelőtestületnek. Van ereje és hatása a mesének, és csodás komplexitást ad hozzá a Pompás Napok módszertana. Így fogadták a kollégák. Kell-e ennél többet, jobbat mondani erről a módszertanról? Működik.

2. interjú Pompás nagykövettel

1. 2020 februárjában ismerkedtem meg a Pompás Napokkal, azóta követem a Pompás történeteket és igyekeztem minél jobban belemélyedni a népmesemódszertanba, végül 2022 elején lettem Pompás Mesés Nagykövet.
2. Az egyetem által választott gyakorlati óvodában találkoztam velük először, ahol is belecsöppentem egy intézményi képzésbe.
3. A képzés által rájöttem, hogy a mesélésnek számtalan módja van, minden csupán a mesemondón múlik elsősorban. Az előszavas mesélés nem ördögtől való (noha sok embernek okoz stresszt vagy félelmet), ha valaki elszánja magát és megpróbálja, onnan már csak felfelé vezet az út.
4. A különböző tevékenységek becsatolása a mesélésbe nagyon izgalmas és megunhatatlan a gyermekek számára.
5. Most már az esetek 95%-ban igen.
6. Szerintem merőben más, hiszen sok érzékszerv, tevékenység össze tud itt kapcsolódni akár 2 perc leforgása alatt is.
7. A komplexitás teljes körű kihasználása, a tevékenységek célszerű összekapcsolása, a gyermeki élmények elmélyítése.
8. Eddig még nem találkoztam hátránnyal a Pompás meséléseim során.
9. Ének, vizuális, környezeti és matematikai tartalmú, mozgás, játékok... mindent is akár.
10. Sokszor semmi eszközöm sincs csak én magam és a beszédem, hangom. Ám van olyan alkalom is, amikor különböző kellékek is a segítségemre vannak, például koronák, jogar, kendők, szoknyák, macskafül, állati kiegészítők stb. bármi, ami egy kicsit is kapcsolódhat a meséhez.
11. Konkrét mesekezdő formula nem gyakran van, a Pompás pólómat hívom segítségül, ha az van rajtam, akkor tudják a gyermekek, hogy ma bizony mese lesz.

12. Szerintem a komplexitás önmagában is hordoz egy teltségérzetet, hiszen sok területen mozgolódnak a gyermekek, fárasztóbb és élményekkel telibb.
13. Több terület is bekapcsolódik a mesélés közben, így a gyermekek végül nem csak a mesét, de a többi tevékenységből adódó produktumot is viszik haza.
14. Összességében úgy gondolom, hogy pozitívan fogadják, valaki kicsit lépéstávolságból figyel, hallgatja, hiszen nagyon új neki, többen vannak viszont, akik csillogó szemekkel és hatalmas mosollyal.
15. A kollégák elfogadják.

3. interjú Pompás nagykövettel

1. 2019 tavaszán ismerkedtem meg a Pompás Napokkal, azóta folyamatosan elvégeztem az összes képzést, amit lehetett, és nagykövet is lettem.
2. Egy meseterápiás konferencián találkoztam a módszertannal először, és egyből azt éreztem, hogy végre hazaértem. Megkapom azt a segítséget és támogatást, ami szükséges ahhoz, hogy a mesék fejlesztő és segítő hatását tudjam használni.
3. A képzés által rájöttem, hogy sokkal magabiztosabb vagyok a mesélés folyamán.
4. Máshogy keresem a meséket, témához választom a mesét. Meséhez minden tevékenységet használhatok.
5. Igen. Érzelmeket is keresek a mesékhez. Nagyon sokszor elolvasom a mesét, mire megkapom az üzenetét.
6. A komplex módszer, népdalok, népi énekek tárgyalgatás használata a foglalkozások alkalmával.
7. A gyerekekkel való kapcsolattartás, állandó interakció. Szülők is nagyon szeretik
8. Nincs hátránya.
9. Tematika – Pl. Egészség - A csillagszemű juhász mese – király megmentése a tüsszentéstől- hogyan segíthetünk neki -ének, vonulás. Beszélgetünk az egészségről, képeket nézegetünk. Hogyan öltözködjünk, hogy ne fázzunk meg? Mit mozogjunk, hogyan tisztálkodjunk?
10. Meselámpás, kosi, furulya, fonal, képek, tollak, korona, kendő, de ezek az aktuális témával változnak.
11. Igen van. Mesegyertya meggyújtása, mesecsalogató- elköszönés a mesétől minden alkalommal.

12. Mesehallgatóvá válnak, érzelmi-szociális kompetencia kiemelt fejlesztése.
13. Nem kell csendben ülni, egyből választ is kap a kérdéseire. Mozog, énekel élmény a mese és ezáltal sajátjává válik.
14. Szeretik a szülők. Felnőtteknek is tartunk meseműhelyt.
15. Mindenki ezt a módszert használja.

4. interjú Pompás nagykövettel

1. 2019 -ben ismerkedtem meg a Pompás Napok módszerrel, 2 éve vagyok nagykövet.
2. Egy óvodai környezeti nevelőknek tartott képzésen ismerkedtem meg Rebekával és valahogy az útjaink mindig találkoztak. 3. találkozás után elkezdtünk beszélgetni és így kezdődött minden.
3. Sokkal nagyobb az önbizalmam, látom, hogy van értelme csinálni a módszertan szerinti mesefoglalkozásokat.
4. Az egyik személyes képzésen lehetőségem volt mesélni, felnőttfejjel és ekkor tudatosult bennem jobban, hogy ez az én utam.
5. Igen. Mindig magyar népmesét mesélek.
6. Teljesen más. A mesélés alkalmával teljesen felszabadulsz.
7. Fel szabadult a mesélés, jobban előveszed a módszertáradat. Hagyomány ápolásának is kiemelt szerep jut.
8. Nincs hátránya.
9. Nagyon át kell gondolni, nem lehet összeecsapni. Tudatosan kell tervezni és megvalósítani.
10. Saját hang, kendő, mesekártya, mesetérkép.
11. Van, általában a helyben ülős meséket szeretem, és ehhez a mesélési helyzethez szoktam alkalmazni a rituálét.
12. A mesehallgatásnak fontos szerepet kap az életükbe, jobban beleépül a mindennapjaikba.
13. Jót játszunk. Mesélés alkalmával sohasem mondom meg a mesecímet. Nagyon szeretik a meseösvényeket, amit az óvodában nagyon sokszor készítek.
14. Csodálkoznak a családok, mert otthon a gyermekek több mesét kérnek élőszóban.
15. Van, aki nem mer belevágni, de mese témában nagyon sok segítséget kérnek.

Interjú óvodapedagógussal, aki elvégezte a képzést

1. Mikor végeztél el a Pompás Napok képzést? Melyiket?

2023 április. A 45 órás Népmese foglalkozás módszertana képzést.

2. Hol találtál rá vagy ki ajánlotta ezt a képzést?

Kolléganőmtől hallottam, miután ő elvégezte

3. Milyen pozitívumot adott a képzés?

Új szemléletet adott a meséléshez, népi játékokhoz, melyek bátran bevihetők a mesébe, ezáltal a mese interaktívvá válik, a gyerekek bátran és örömmel vesznek részt, mert ez által ők is alakíthatják a mesét. Gyakorlatias, új meglátással, ismeretekkel lettem gazdagabb.

4. Hogy változott a meséléshez fűződő viszonyod a képzés után?

Bátrabban viszek a mesébe játékot, mondókát és mozgást egyaránt, mert ez a kevésbé motivált gyermek fantáziáját is megmozgatja. A mesélés élményszerűvé vált, sok ötletet, trükköt tanultam, hogyan köthetem le a gyerekek figyelmét.

5. Fejből mesélsz?

Többnyire igen, szeretek bábozni is, de szívesen olvasok könyvből is.

6. Mennyiben más a Pompás Napok módszerével mesélni, mint ahogy előtte meséltél?

Úgy vettem észre, hogy a gyerekek sokkal érdeklődőbbé, motiváltabbakká váltak ennek a módszernek a hatására, figyelmük sokkal fenntarthatóbb. A gyerekekhez alkalmazkodva, figyelve a reakciójukat interaktív jellegű mesélés jöhet létre.

7 Szerinted milyen előnye van a módszernek?

A mese élményszerűvé válik. Az eljátszott mondókák, a mozgás, és egyéb népi játékok bevitele a mesékbe segítik a különböző részképességek fejlődését.

8. Hátránya, ha van ilyen??

Nem tapasztaltam ilyet.

9. Hogyan tervezel meg egy Pompás Napok mesefoglalkozást, milyen tevékenységeket illesztesz be?

Először a választott meséhez keresek oda illő mondókákat, énekes, mozgásos játékokat és alkotási lehetőséget egyaránt. Ezeket beépítem a mesébe, melybe igyekszem bevonni a gyerekeket is.

10. Milyen eszközöket használsz?

Szívesen használok bábót, kendőket.

11, Van-e a mesének rituáléja?

Igen, mesébe hívó mondóka, és meseszőnyeg.

12. Mit látsz, milyen hatása van a módszernek a gyerekekre?

Mindenképpen pozitív hatással van rájuk. A mesélés után a jó hangulat, a csillogó szemek jól mutatják, hogyan érezték magukat a mesélés során. Az élmények felidézése, a mese újra átélése a mesetérképek színezése során, vagy ahogy az élményeiket megosztják egymással, örömmel tölti el őket.

13, A Pompás Napok módszerrel történő mesélés alkalmával, szerinted milyen plusz élményt visz haza a gyerek?

A mesébe történő belépés élményét, a mozgást, vagy azt a jó érzést, hogy segíthetett kedves mesehősének.

14. Szerinted az óvodában hogyan fogadják a szülők a módszert?

Bár sokan nem ismerik ezt a módszert, de a gyerekek élménybeszámolójára utalva, csak pozitív visszajelzést kaptunk.

15.. A kollégák?

A kollégák közül, már többen vettek részt ezen a képzésen, ezért biztosan tudom, hogy mindenki örömmel használja csoportjában.

24.Kérdőív elemzése

Kérdőíves kutatásom célpontjai az óvodapedagógusok voltak. Az ő véleményükre is kíváncsi voltam. A kérdőív kitöltése teljesen anonim módon, online formában történt. A kérdőívet különböző pedagógiai platformon, illetve saját ismeretségi körömben osztottam meg. A kérdőívet a Google Forms felületen készítettem, és 2024.02.08-20-ig. volt kitölthető. Semmilyen beazonosításra alkalmas adatot nem kértem. 20 kérdéssel, arra kerestem a választ, hogy milyenek az óvodapedagógusok mesélési szokásai, milyen rituálékat használnak? Hogyan és milyen meséket mesélnek, fűzik-e népdallal, mondókéval a mesét? Milyen mesepedagógiai módszereket ismernek, milyen továbbképzésen vettek részt.? 117 pedagógus töltötte ki a kérdőívet.

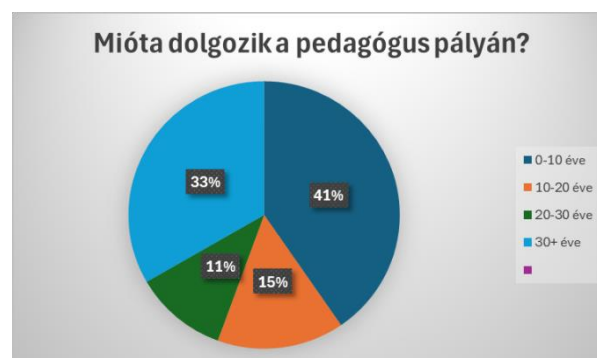
1 kérdésem a válaszadók életkorára terjedt ki. A válaszadók 14%-a 20-30 éves, és a diagram alapján látható, hogy az idősebb korosztály van többségben az 50+ éves a kitöltők 42%-a

1. ábra

2. kérdésem: Hány éve dolgozik pedagógusként?

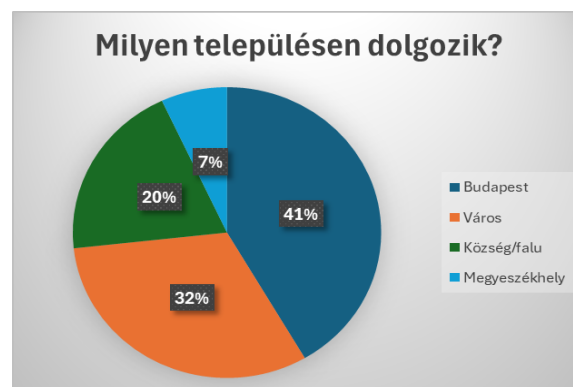
A kérdőívre válaszolók között legnagyobb arányban a 0-10 éve a pályán lévők választottak., 40% 47 fő, és a több éve (30+) a válaszadók 33%-a 39 fő. Nagyon örülök ennek az eredménynek, mert a kérdőívre kezdő és több éve a pályán lévő gyakorlott pedagógusok is hasonló arányban választottak.

2. ábra

Az utolsó, 3. demográfiai kérdésem: Milyen településen dolgozik?

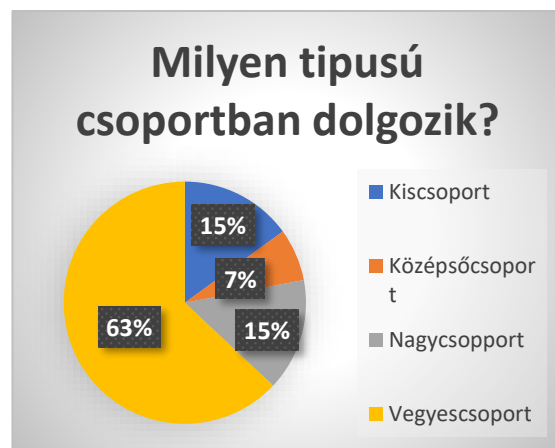
Az eredményeim azt mutatták, hogy többségében Budapesten élő pedagógusok választottak a kérdésre, de erre az eredményre számítottam, mert a környezetemben lévő pedagógusok is választottak. A kitöltők 42%-a 49 fő

3. ábra

Budapesten, 32% 37 fő város, 20% község/falu és 7 % 8 fő megyeszékhelyen dolgozik.

4. kérdésem A csoport összetételre vonatkozott, melynek eredménye, hogy a megkérdezettek 63%-a vegyes életkorú csoportban dolgozik, amely hazánkban igen elterjedt és kedvelt csoport forma. A homogén életkorú csoportok közül a válaszadók 15%-a kicsi, 7%-a középső és 15%-a nagycsoportban dolgozik.

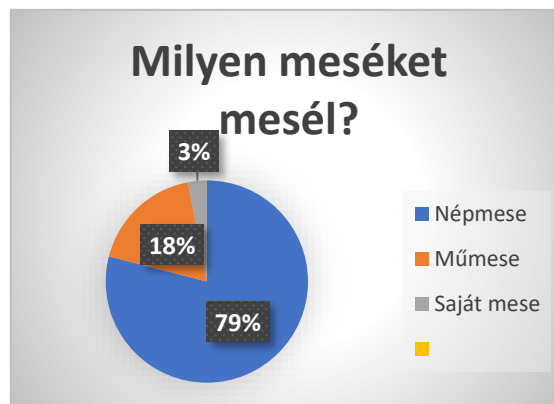

4. ábra

A további kérdéseim már szakmai módszerekre irányult.

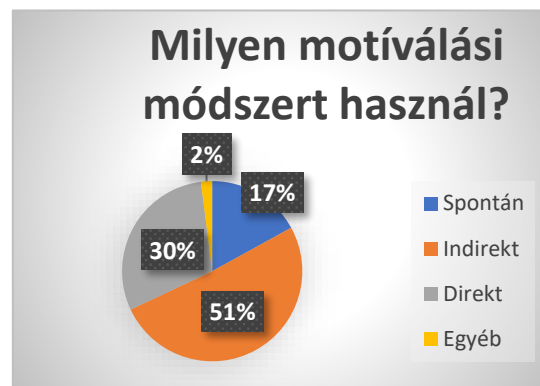
5. kérdésem: Milyen mesét mesél?

Az eredménynek nagyon örültem, mert az óvodapedagógusok 79%-a a népmesét tartja fontosnak, de a kitöltők 18%-ának a műmese a fontos. Véleményem szerint a két meseforma teljesen megfér egymással, és alkalmazható a mese- vers tevékenység alkalmával. A válaszadók 3%-a saját mesét mesél.

5. ábra

6. kérdésem a motiválási módszerekre használatára fókuszált. Itt is eléggé színes választ kaptam. A megkérdezettek 51%-a tervszerűen spontán, 30% direkte módon, és 17% pedig spontán aktuális lehetőségeket használva motivál. A válaszokból kiderül, hogy a pedagógus fontosnak tartja a felkészülést a motiváción keresztül is.

6. ábra

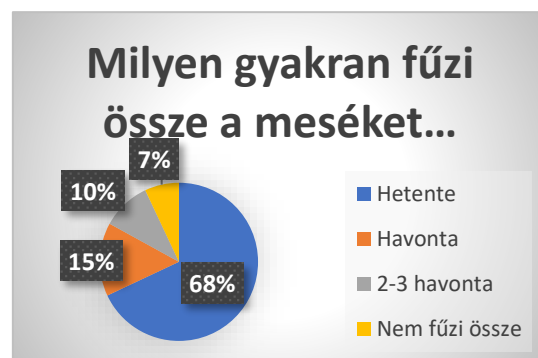
7. kérdésemre több válasz közül lehetett választani, mert úgy gondolom, hogy ez nagyon változatos lehet. Arra voltam kíváncsi, hogy a pedagógus a mesetevékenysége során milyen rituálékot használ. A válaszokból kitűnt, hogy nagyon sokféle eszközt bevisznek a pedagógusok egy-egy ilyen foglalkozásra. Meseszőnyeg, mesegyertya, illatok, mesekártya, mesetérkép, hangszer, mesepárna, mesház, mesekosár.

8. kérdésem a mesélési technikákat tárta fel. Itt is a több válaszadás lehetőségét kínáltam fel a pedagógusoknak. Könyvből mesélést 43 fő, bábozást 29 fő, vetítést 2 fő, egyéb technikát 43 fő alkalmaz a tevékenység folyamán.

9. kérdésem: Használ-e népdalokat? A válaszadók 74% igen, 26%-a nem.

A válaszadók többsége nem kezeli, és nem használják külön egymástól a folklór elemeket, és fontosnak érzik kultúránk különböző elemeinek egymáshoz kapcsolódását egy teljes egészé.

10. kérdésem: Milyen gyakran fűzi össze a pedagógus a mese-vers tevékenység során énekkel, mondókéval? A pedagógusok nagy része hetente használja ezt a technikát.

7. ábra

A következő két kérdésem az élőszavas mesemondásra vonatkozott, a kitöltők 97%-a ezt a mesélési technikát alkalmazza, és a másik kérdésem a mesélés tevékenység fontosságára irányult. A kitöltők egyöntetűen fontosnak és elengedhetetlennek tartják a tevékenységet.

13. Kérdésem az élőszavas mesemondáshoz kapcsolódott. Kíváncsi voltam, hogy a pedagógusok szerint milyen hatással van a gyermekekre ebben a formában mondott mese.

A válaszadók több választ is bejelölhettek. Nagyon sokan fontosnak tartják, hogy segíti a beszédfejlődést, gazdagítja az érzelmvilágot, segít az olvasvá nevelésben, mely a véleményem szerint már óvodáskorban el kell kezdeni, mert sajnos tapasztalat, hogy nem olvasnak, nem nézegetnek könyveket a gyermekek. A kreatív gondolkodást is nagyon befolyásolja.

14. kérdésem: Hogy beszél-e gyermek az otthon olvasott meseélményéről.

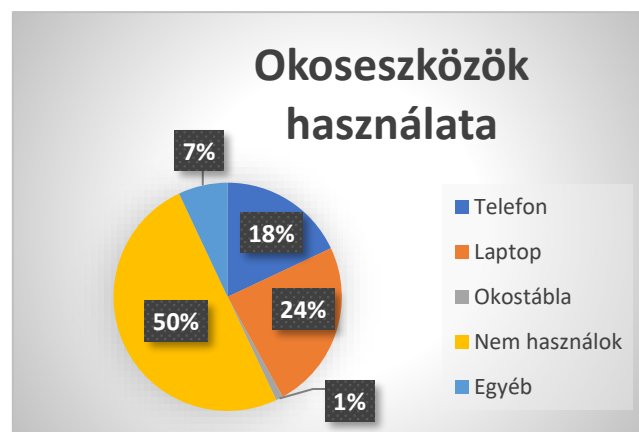
Véleményem szerint nagyon fontos a gyermekek életében, hogy meghallgassák őket, fontos a beszélgetés. Fontosnak tartom, hogy tudjuk, hogy milyen élményeket hoz otthonról a mese kapcsán és az is nagyon fontos, hogy az óvodából mit visz haza.

A válaszadók 63%-a igennel válaszolt, hogy beszél a gyermek az élményeiről.

15. kérdésem a meseszituációba való beleéléséhez kapcsolódott. A válaszok 70% igen volt, tehát segíti a pedagógus a jobb meseélményhez jutását a gyermeknek. A következő kérdésem ehhez kapcsolódott és itt leírhatták a pedagógusok, hogy melyek ezek az eszközök.

Nagy számban képekkel, papírszínházzal, bábbal, dramatizálással, szerepjátékkal, mimikával és hanggal teszik színebbé a mesefoglalkozásukat.

17. kérdés: Okoseszközök használatára irányult. Fontosnak tartom a mai világunkban az okos és IKT eszközök használatát, de úgy gondolom, hogy meg van a megfelelő helye az oktatásban. A meséhez véleményem szerint nagyon keveset kell használni és ez a válaszadók nagy része is így gondolhatja. A pedagógusok 50% nem használ a meséléshez eszközt.

8. ábra

18.kérdésem Részt vett -e a meséhez kapcsolódó képzésen. A válaszok kicsit megleptek, mert azt gondoltam, hogy a pedagógusok ennek a területnek fejlesztését, képzését fontosnak tartják. A válaszadók 25% -a vett részt képzésen.

19.kérdésem: Milyen mesepedagógiai irányzatokat ismer?

Ennél a kérdésnél is több válasz lehetőség volt adott a választadók számára. A meseirányzatokat nagyon szívesen használják a pedagógusok munkájuk során. Az általam ismert irányzatokra kérdeztem rá, eléggé változatos válaszokat kaptam.

Pompás Napok: 32%

Mesepedagógia: 35%

Kincskereső. 8%

Mesezene. 13%

Egyéb: 11%

Az utolsó kérdésem melyik módszert használja/ használná szívesen? A válaszok alapján megfigyelhető, hogy a pedagógusok eléggé vegyesen, ötvözve használják a módszereket, főképp a Pompás Napok és a Mesepedagógia módszerét.

Szerettem volna egy átfogó képek kapni a pedagógusok mesélési szokásairól. Véleményem szerint az óvodai irodalmi nevelésben, mint mese-vers tevékenység mindenki számára igen fontos szerepet tölt be. Nagyon sokszínűen beviszik a pedagógusok az óvodai életbe. Mindenki saját maga formálja alakítja és használja ahogy neki a legjobb.

25. Összegzés

Szakdolgozatomban arra kerestem a választ, hogyan lehetne beépíteni a Pompás Napok módszerét az óvodai élet mindennapjaiba. A dolgozatomban kiemeltem a népmesékkal, és ezeknek a gyermekre gyakorolt hatásait jártam körbe. Számba vettem a mese kapcsolatait más tevékenységekkel. A témaválasztásomkor nem tudtam, hogy a népmese, mint módszertani elem, ennyire sokrétű és ilyen komplexitást adhat szinte minden területen. Interjúm során beszéltem olyan pedagógussal, aki minden tevékenységet a mese köré épít. A projekt heteik során először a mesét választja ki, és arra építi a többi óvodai tevékenységet.

Kérdőíves kutatásom során megtudtam, hogy a gyakorlott óvodapedagógusok is milyen sokszínűen közelítenek a meséhez. Szerettem volna bemutatni a Pompás Napok módszertanát átfogóan, mert nagyon sok pedagógus nem ismeri vagy nem meri alkalmazni, mint módszert. Véleményem szerint, merjünk új módszereket alkalmazni és tanulni, mert a mese is nagyon fontos tevékenység, amihez szükséges a képzés. A szakirodalmakat tanulmányozva azt a következtetést vontam le, hogy a mesélés szálai összeérnek, mindegy milyen megközelítést is használunk. Megtudhattam, az élőszavas mesemondás fontosságát.

Az interjúk során olyan megerősítést kaptam, hogy kezdő pedagógusként is bele merek vágni ennek a módszernek a folytatásába, mert nagyon szépen beilleszthető a csoport életébe, és a gyermekeknek olyan komplex élményhez jutnak, ahol minden részképességük játszva fejlődik.

26.Szakirodalom

1. „A gyermeknek mese kell” A mese szerepe az óvodai és az iskolai nevelésben Hagyományok háza (2017)
2. Bajzáth Mária: (2022) Mesefoglalkozások gyűjteménye. 1 Central kiadó
3. Boldizsár Ildikó (2004): Mesepoétika. Akadémiai Kiadó, Budapest
4. Boldizsár Ildikó (2010): Meseterápia, Mesék a gyógyításban és a mindennapokban, Budapest Magvető Könyvkiadó és Kereskedelmi Kft
5. Boldizsár Ildikó (2023) „hogyan segítek én terajta? Magvető kiadó
6. Bruno Bettelheim (2011) A mese bővölete és a bontakozó gyermeki lélek, 8. kiadás, Budapest, Corvina Kiadó Kft.,
7. Dankó Ervinné, Dr: (2016) Nyelvi-kommunikációs nevelés az óvodában Flaccus Kiadó
8. Dankó Ervinné, Dr:(2004) Irodalmi nevelés az óvodában, Okker Kiadó, Budapest
9. Forrai Katalin (2016,2020) Ének az óvodában Móra Kiadó
10. Gabnai Katalin (1999,2001) Drámajátékok Helikon Kiadó
11. Kádár Annamária (2013) Mesepszichológia, Az érzelmi intelligencia fejlesztése gyermekkorban, Kulcslyuk Kiadó
12. Kádár Annamária (2014) Mesepszichológia 2., Útravaló kényes nevelési helyzetekhez, Kulcslyuk Kiadó
13. Kádár Annamária-Kerekes Valéria (2017) Mesepszichológia a gyakorlatban Kulcslyuk kiadó
14. Kormos Rebeka, Dr Deák-Zsótér Boglárka (2021) Pompás Mesegyűjtemény
15. Kormos Rebeka, Dr Deák-Zsótér Boglárka (2021): Népmese-foglalkozások tervezése a Pompás Napok módszertanával óvodában és alsó tagozatban Magánkiadás
16. Kormos Rebeka, Dr Deák-Zsótér Boglárka (2022) Pompás jó gyakorlatok Magánkiadás
17. Lázár Katalin (1997,2005) Népi Játékok Planétás Kiadó és a Mezőgazda Kiadó
18. Lovász Andrea:(2007) A jelen idejű holnemvolt, Budapest, Krónika Nova Kiadó
19. Mérei Ferenc-V. Binét Ágnes Gyermeklélektan:(1970) Medicina Kiadó Kft
20. Nagy József (2009) Fejlesztés mesékkal. Az anyanyelv, a gondolkodás fejlesztésének segítése mesékkal. Mozaik Kiadó
21. Zilahi Józsefné (1989) Nevelés az óvodában verssel, mesével, Multigráf kiadó GMK
22. Zilahi Józsefné (1998) Mese, vers az óvodában, Eötvös József Könyvkiadó, Budapest

Internetes hivatkozásjegyzék

¹ <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1200363.kor>

Megtekintés: 2024.01.28

¹ <https://hagyomanyokhaza.hu/hu/oktatas/program/magyar-nepmese-hagyomanyos-mesemondas/20240224-1000>

Megtekintés 2024. 02.10

¹ <https://mipszi.hu/cikk/160313-mesezene-olvasas-elokeszito-program-ovodaban>

Megtekintés 2024.02.13

¹ <https://www.boldizsarildiko.com/bemutakozas>

Megtekintés: 2024.03.16

¹ <https://www.fupi.hu/>

Megtekintés: 2024.03.16

¹ <https://pompasnapok.hu/pompas-meses-intezmenyek/>

Megtekintés: 2024.03.16

¹ <https://pompasnapok.hu/shop/>

Megtekintés: 2024.03.16

<http://www.antalfaimarta.hu/mese/miamese.html>

Megtekintés: 2024.03.10

27. Nyilatkozat

Nyilatkozat a diplomamunka eredetiségéről

Alulírott MUKÁINE OLÁH ANETTA az Apor Vilmos Katolikus Főiskola ÓVODAPEDAGÓGUS szakos hallgatója büntetőjogi felelősségem tudatában nyilatkozom és aláírással igazolom, hogy a(z) A. PÖNHÁSNAPOK HŐSSZER. ALKALMAZÁSA. AZ ÓVODAI VERSENY- ÉS. ALKALMAZÁSI. KÉRDÉSEI című diplomamunka saját, önálló munkám, és ebben betartottam a főiskola által előírt, a diplomamunka megírására vonatkozó szabályokat.

Tudomásul veszem, hogy a diplomamunkában plágiumnak számít:

- a) szó szerinti idézet közlése idézőjel és hivatkozás nélkül,
- b) tartalmi idézet hivatkozás megjelölése nélkül,
- c) más publikált gondolatainak saját gondolatként való feltüntetése,
- d) valamint mindazt, amit a hatályban lévő Tanulmányi és vizsgaszabályzat vonatkozó paragrafusa a hallgatói munka jogtisztaságával kapcsolatban előír.

E nyilatkozat aláírásával tudomásul veszem továbbá, hogy plágium esetén diplomamunkámat értékelés nélkül visszautasítják.

Vác, 2024 év 04 hónap 24 nap.

Mukáiné Oláh Anetta
hallgató saját kezű aláírása

28. Melléletek

1 sz melléklet

Interaktív népmese-foglalkozás: Macskacicó

1 lépés: a mese szövegének megismerése

Olvassuk el a mesét! Gondoljuk át saját (közlő/mesélő) érzéseinket, élményeinket, asszociációinkat a mese kapcsán. Az alapul vett meseszöveg a mesélés közben változhat.

MACSKACICÓ

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy király. Ennek a királynak volt három fia. Hát ezek a fiúk már mind házasodni valók voltak. A pincétől a padlásig színarany palotában, színarany trónteremben ültek.

Az öreg király maga elé kérte a királyfiakat ebbe az aranyos terembe.

-No fiaim, házasodjatok meg! Keressetek magatoknak illő feleséget.

Itt van ez az aranypálca, amely utat mutat mind a hármatoknak. Kinek amerre mutatott a pálcája, arra kell menni nősülni. Egyőtök induljon a báróságba, másótok a grófság felé vegye az útját. Te legifjabb fiam indulj a kerekerdőn túlra. A leányoktól egy-egy bokrétát hozzatok nekem mutatóba! Királyfiak induljatok, s kérjétek ki a bokrétákat leendő menyasszonyaitoktól, s ne késlekedjétek, mire kettőt gondolok, már újra királyatyátok előtt teremjétek.

El is indult mind a három, s mire kettőt pislantunk, a két idősebb már hozta is a szépséges csokrokat.

Örültek is az idősebb királyfik, hogy rájuk mért feladatukat teljesítették. De az a legifjabb mihez kezdett a kerek erdőben? Nem is igazán akart odaérni, lassan, vontatottan lépkedett.

Bizony, úgy érezte magát, mint akinek a világ végére kell mennie. Akármilyen lassan is bandukolt, egyszer csak megérkezett a sűrű sötét erdőhöz. Voltak ott délceg magas fák, vastag törzsű hársak, göcsörtös ezeréves tölgyek.

-Jaj, szegény fejemnek! Mihez kezdjek, kit keressek, hogy szép menyecskére leljek?

-Így búsult magában és nagy odvas fa tövébe leült. Míg ott töprengett egy Macskacicó arra kényeskedett, cirókodott.

-Ó, én kicsi mátkám, csak azt a szomorú szemed ne látnám! Mi dolgod itt, ahol emberi lélek nem jön s nem megy?

- Jaj, elárvult fejemnek. Feleségért küldött az Apám. De én itt ki találjak, hogy keressek

a rengeteg mélyén? Nem elég, hogy találjak valakit, de még bokrétát is kössön s azt nekem adja, hogy Apámnak s Bátyáimnak azt haza vihessem.

-Te legény! Válassz engem, megszedsz az erdő ezüst és arany virágait, s szebb csokrot vihatsz haza, mint a Bátyáid.

- Ne bolondozz! Hogy szedhetne egy Macskacím virágot, hogy köthetne bokrétát?

-Te csak pihenj le, majd én mindent elrendezek.

Amikor a legény elaludt, a Macskacím hívatta háza népét, és jöttek is a cicók: fekete, fehér, tarka, szürke, pettyes, mindenféle. Meg is kötötték a csokrot arany, ezüst, gyémánt virágokból. Amikor elkészültek, a cicók visszabújtak a fák odvába, és a Macskacím ébreszteni kezdte a királyfit.

-Ébredj fel! Kedvesem, indulj hazafelé! Itt a csokor, vidd el Édesapádnak!

A leg kisebb királyfi el is indult, s mire gondolnátok egyet, már az Apja veretes, aranyos tróntermében állt. Átadta a Macskacím csokrát, amitől mindenkinek elállt a szava is. De aztán épphogy megmelegedtek kicsit otthon, a király újra elküldte a királyfiakat, hogy most keszkenőt hozzanak a leendő menyasszonyaiktól. Azok nyakukba vették az utat, s siettek, hogy Apjuk kérését teljesítsék.

A mi királyfink annyira nem sietett, mert emésztette a bánat, hogy ugyan a Macskacím, hogy lenne képes szóni, hímezni neki egy menyasszonyi kendőt. Ezzel a bánattal érkezett el megint az erdőhöz.

-Ó, én kicsi mátkám, csak azt a szomorú szemed ne látnám! Mi bajod, legkisebb királyfi?

- Jaj, elárvult fejemnek! Az Apám most menyasszonyi kendőt kér leendő menyétől. Azt sem tudom, hová legyek! Hogyan teljesíthetném ezt a kérését?

-Te csak pihenj le, majd én mindent elrendezek.

A Macskacím egész háza népét magához hívatta. Jöttek is a fehér, fekete, tarka- barka, foltos és pettyes cicák.

Az egyik font, a másik szőtt, hímzett, így készült az arany-ezüst szálakból szőtt kendő

Ezalatt a másik két királyfi már megjárta az utat és hozták bemutatni a kendőiket az Apjuknak.

-Ébredj fel! Kedvesem indulj hazafelé! Itt a kendőm, vidd el Édesapádnak!

A királyfi nem is gondolkodott, csak sietett haza. Az öreg király meg volt elégedve mindhárom csodaszép munkától, de legjobban a legkisebb fiú keszkenője tetszett neki. A nagyobbak irigykedve nézték, vajon hogyan tudott az erdőből ilyen szép kendőt hozni.

- Fiaim! A leányoktól a csokrokat, kendőket meghoztátok, de most már a leányokat

szeretném látni, aki a házhoz hoztok. Induljatok tüstént!

Az idősebb legények úgy nyargaltak, mint a gondolat, hisz szerelmesek voltak a leányokba, alig várták, hogy újra láthassák egymást. A leg kisebbik királyfi pedig úgy ment, mint akit ütnek. Gondolta, neki bizony világgá kell mennie! Ha az Apja meglátja a Macskacicot, aki neki eddig a mátkaságban segített, biztosan kitagadja.

-Ó, én kicsi mátkám, csak azt a szomorú szemed ne látnám! Mi bajod?

- Most már biztos, hogy Atyám haragja lesújt rám, mert hogy is vihetnék én téged, Macskacicot bemutatni, mint leendőbelimet?

A cicó dorombolva, csak a királyfi szemébe nézett. A legény mit gondolt, mit nem, csak arra jutott, hogy elvinné a cicót. Az atyai kérésnek a cicó ajándékai mind megfelelték, így mit volt, mit tenni, meg kell cselekedni. Ahogy így töprengett, a cicó így szólt:

-Te csak pihenj le, ne aggódj, majd én mindent elrendezek.

A királyfi vonakodott kicsit, de ismét elfogadta a Macskacícó tanácsát.

A trónteremben ennyi boldog arcot már rég lehetett látni, mint amikor a két legidősebb királyfi megérkezett és bemutatták leendő feleségeiket. A jegyes lakoma már nagyban tartott, amikor a leg kisebbik királyfi nyugodt szenderegéséből felébredt. Megpillantott egy igen-igen szép lányt, akinek már a ruháján is látszott, hogy királylány.

- Édes Rózsám! Hogy kerülsz te ide s nem láttál-e egy Macskacicot erre cirózkodni?

-Ó, én kicsi mátkám! Gonosz varázslattal Macskacícónak kellett lennem egész háznépemmel együtt, mindaddig, amíg egy legény engem feleségül nem választ. Te engem ugyan kénytelen, kelletlen elfogadtál, így megszűnt az átok. Most vihetsz tisztességgel Atyád elé.

No, hát, hatlovas hintón indultak a palotába. Ott volt ám készülődés, lakodalomba hívogatás, sürgés-forgás.

Kerekedett olyan lakodalom, hogy 3 nap 3 éjjel tartott. Három menyasszony három pár cipellőt eltáncolt, s bizony még a kisördög is eljött, hogy a jó húslevesből belakhasson.

Itt a mese vége, eredjetek ki a rétre s ott vigadozzatok!

Újra mesélték: Dr. Deák-Zsótér Boglárka és Kormos Rebeka

2. LÉPÉS: TÁRGYI ELŐKÉSZÜLETEK

Gondoljuk át mesélőként azt, hogy miként jelezhetjük a játékba bevont gyerekek szerepeit. Két lehetőségünk van: jelmezeket használunk, vagy azok hiányában szavakkal

és eljátszással utalunk a szerepekre.

Lehetséges jelmezek: koronák, macskafülek, szoknyák, kalárisok. Korona a királylánynak, királyfinak, öreg királynak, esetleg a kiskirályfi két fivérének (összesen 5 db). Pörgő szoknya vagy kötényruha a kislányoknak (minimum: 3 db). Macskacímő füle, farka. Esetleg egy arcfestő ceruza a Macskacímő és háza népe számára bajuszká rajzoláshoz.

Eszköz: 2+2+6 kisszék, aranypálca, 3 csokor, 3 keszkenő.

Eljátszással: tovább erősíthetjük a gyermekek fantáziájának kibontakozását a mesében felmerülő számok jelzésével (pl. a hármas szám mutatásával), a mesei helyszínek érzékeltetésével (pl. nagy kerekerdő jelzése kézkörzéssel), korona képzeletbeli szimbolikus felhelyezésével.

Amennyiben vannak jelmezeink, azokat készítsük magunk mellé a meséléshez.

Amennyiben van módunk segítőket bevonni, a mese szereplőinek viselkedésmintáit hatékonyan tudjuk megjeleníteni.

3. lépés: interaktív mesemondás

Kezdeként: figyelem felkeltése, ráhangolódás egy ritmusos mondókával, esetleg tapssal kísérvé.

Az ismétléssel alkalmat adunk a csatlakozáshoz, minél kisebbek a gyerekek, annál többször ismétljük egymás után ezt a mondókát:

„Ha én cica volnék, Száz egeret fognék.

De én cica nem vagyok,

Egeret sem foghatok.”

Jó tudni: ez akár 10-15 ismétlést is jelenthet.

Vágjunk bele, kezdjük el a mesét!

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy király. Ennek a királynak volt három fia.

Mutassuk a 3-as számot!

Hát ezek a fiúk már mind házasodni valók voltak.

A pincétől a padlásig színarany palotában, színarany trónteremben ültek. Mutassunk lentről felfelé!

„Cifra palota zöld az ablaka, gyere ki te tubarózsa vár a viola.”

Jó tudni: A szerepek kiosztásához, legény-kikérőként is használhatjuk ezt a strófát. Amennyiben nehézséget okoz éneklés közben kiválasztani a királyfit, akkor a strófa eléneklése után válasszuk ki a legényeket.

Kiválasztáshoz: Szép szál legény a legidősebb. A testvéröcse is derék ifjú ember. A legkisebb pedig olyan szál, mint a gyújtott gyertya.

Az öreg király maga elé kérte a királyfiakat ebbe az aranyos terembe.

- No fiaim, házasodjatok meg! Keressetek magatoknak illő feleséget.

Itt van ez az aranypálca, amely utat mutat mind a hármatoknak. Kinek amerre mutatott a pálcája, arra kell menni nősülni. Egyőtök induljon a báróságba, másótok a grófság felé vegye az útját. Te legifjabb fiam indulj a kerekerdőn túlra. A leányoktól egy-egy bokrétát hozzatok nekem mutatóba!

Báró leányának és gróf leányának kiválasztása. Kezükbe csokrot adunk, és a grófság és báróság „trónusára” (kis szék) ültetjük őket, a mesélővel srégen szembe.

Míg az ifjak felkészültek a hosszú útra, nézzétek a báró leányát, milyen csillogó (kék/zöld/barna) szemű. A gróf lánya pedig olyan szép volt, hogy a Napra lehetett nézni, de rá nem.

Énekeljük a Cifra palota dalt ismét. Ez alatt tudjuk a báró- és gróflányokat beöltöztetni.

Királyfiak induljatok, s kérjétek ki a bokrétákat leendő menyasszonyaitoktól, s ne késlekedjétek, mire kettőt gondolok, már újra királyatyátok előtt teremjétek.

El is indult mind a három, s mire kettőt pislantunk, a két idősebb már hozta is a szépséges csokrokat.

Ültessük őket magunk mellé (mesélő mellé). Örültek is az idősebb királyfik, hogy rájuk mért feladatukat teljesítették. De az a legifjabb mihez kezdett a kerek erdőben? Nem is igazán akart odaérni, lassan, vontatottan lépkedett.

A kiskirályfi útját követve ezt a mondókát mondhatjuk együtt:

“Egy, kettő, három, négy, Te kis legény hová mész? Nem megyek én messzire, Csak a világ végére!”

Bizony, úgy érezte magát, mint akinek a világ végére kell mennie. Akármilyen lassan is bandukolt, egyszer csak megérkezett a sűrű sötét erdőhöz.

Voltak ott délceg magas fák, vastag törzsű hársak, göcsörtös ezeréves tölgyek. Mese a mesében: Ki járt már kerek erdőben?

Jó tudni: ha nincsenek segítőink, a gyerekek figyelmét saját (mesemondó) mozgásunkkal tudjuk a leginkább irányítani a sok szereplő között. Eszerint a legkisebb királyfi szövegét mellé ülve mondhatjuk el.

- Jaj, szegény fejemnek! Mihez kezdjek, kit keressek, hogy szép menyecskére leljek? Így búsult magában és nagy odvas fa tövébe leült. Míg ott töprengett egy Macskacícó arra kényeskedett, cirózkodott.

Jó tudni: Gyakorlott mesehallgató gyerekeknél a Macskacícó szerepét is kioszthatjuk, mert a szövege könnyen megjegyezhető. Ha első alkalommal éljük meg ezt, akkor a mesemondó mondja helyette is a szöveget, miközben macska orrot és bajuszkát rajzolunk neki. Ha van fül és farok a cicónak, azt is odaadhatjuk.

-Ó, én kicsi mátkám, csak azt a szomorú szemed ne látnám! Mi dolgod itt, ahol emberi lélek nem jön s nem megy?

- Jaj, elárvult fejemnek. Feleségért küldött az Apám. De én itt ki találjak, hogy keressek a rengeteg mélyén? Nem elég, hogy találjak valakit, de még bokrétát is kössön s azt nekem adja, hogy Apámnak s Bátyáimnak azt haza vihessem.

-Te legény! Válassz engem, megszedsz az erdő ezüst és arany virágait, s szebb csokrot vihatsz haza, mint a Bátyáid.

- Ne bolondozz! Hogy szedhetne egy Macskacícó virágot, hogy köthetne bokrétát?

- Mese, a mesében: Van nektek cicátok? Tud az csokrot kötni?

-Te csak pihenj le, majd én mindent elrendezek.

„Aludj Édes, aludj már, nézd a Napot lement már. Éjfél tájban, nyolc órára esti harangszóra bimm-bamm-bamm.” Az “Egyél, libám, egyél már... dallamára ezzel a dallal altatjuk el a cicót.

Amikor a legény elaludt, a Macskacícó hívatta háza népét, és jöttek is a cicók: fekete, fehér, tarka, szürke, pettyes, mindenféle. Meg is kötötték a csokrot arany, ezüst, gyémánt virágokból. Amikor elkészültek, a cicók visszabújtak a fák odvába, és a Macskacícó ébreszteni kezdte a királyfit.

-Ébredj fel! Kedvesem, indulj hazafelé! Itt a csokor, vidd el Édesapádnak!

A leg kisebbik királyfi el is indult, s mire gondolnátok egyet, már az Apja veretes, aranyos tróntermében állt. Átadta a Macskacícó csokrát, amitől mindenkinek elállt a szava is. De aztán épphogy megmelegedtek kicsit otthon, a király újra elküldte a királyfiakat, hogy most keszkenőt hozzanak a leendő menyasszonyaiktól. Azok nyakukba vették az utat, s siettek, hogy Apjuk kérését teljesítsék.

Jelezzük az idősebb királyfiknak, hogy üljenek vissza a lányok mellé.

A mi királyfink annyira nem sietett, mert emésztette a bánat, hogy ugyan a Macskacícó, hogy lenne képes szőni, hímezni neki egy menyasszonyi kendőt. Ezzel a bánattal érkezett el megint az erdőhöz.

-Ó, én kicsi mátkám, csak azt a szomorú szemed ne látnám! Mi bajod, legkisebb királyfi?

- Jaj, elárvult fejemnek! Az Apám most menyasszonyi kendőt kér leendő menyétől. Azt

sem tudom, hová legyek! Hogyan teljesíthetném ezt a kérését?

-Te csak pihenj le, majd én mindent elrendezek. Altató éneklése (Aludj édes, aludj már...)

A Macskacicó egész háza népét magához hívatta. Jöttek is a fehér, fekete, tarka- barka, foltos és pettyes cicák.

Kiválaszthatunk további gyerekeket.

Az egyik font, a másik szőtt, hímzett, így készült az arany-ezüst szálakból szőtt kendő.

Mesélő kiosztja a kendőket a báró és gróf leányoknak és a Macskacicónak.

Ezalatt a másik két királyfi már megjárta az utat és hozták bemutatni a kendőiket az Apjuknak.

-Ébredj fel! Kedvesem indulj hazafelé! Itt a kendőm, vidd el Édesapádnak!

A királyfi nem is gondolkodott, csak sietett haza. Az öreg király meg volt elégedve mindhárom csodaszép munkától, de legjobban a legkisebb fiú keszkenője tetszett neki. A nagyobbak irigykedve nézték, vajon hogyan tudott az erdőből ilyen szép kendőt hozni.

- Fiaim! A leányoktól a csokrokat, kendőket meghoztátok, de most már a leányokat szeretném látni, aki a házhoz hoztok. Induljatok tüstént!

Az idősebb legények úgy nyargaltak, mint a gondolat, hisz szerelmesek voltak a leányokba, alig várták, hogy újra láthassák egymást. A leg kisebbik királyfi pedig úgy ment, mint akit ütnek. Gondolta, neki bizony világgá kell mennie! Ha az Apja meglátja a Macskacicót, aki neki eddig a mátkaságban segített, biztosan kitagadja.

-Ó, én kicsi mátkám, csak azt a szomorú szemed ne látnám! Mi bajod?

- Most már biztos, hogy Atyám haragja lesújt rám, mert hogy is vihetnélek én téged, Macskacicót bemutatni, mint leendőbelimet?

A cicó dorombolva, csak a királyfi szemébe nézett. A legény mit gondolt, mit nem, csak arra jutott, hogy elvinné a cicót. Az atyai kérésnek a cicó ajándékai mind megfelelték, így mit volt, mit tenni, meg kell cselekedni. Ahogy így töprengett, a cicó így szólt:

-Te csak pihenj le, ne aggódj, majd én mindent elrendezek.

A királyfi vonakodott kicsit, de ismét elfogadta a Macskacicó tanácsát. Altatót éneklünk ismét. Trónteremben ennyi boldog arcot már rég lehetett látni, mint amikor a két legidősebb királyfi megérkezett és bemutatták leendő feleségeiket. A jegyes lakoma már nagyban tartott, amikor a leg kisebbik királyfi nyugodt szenderegéséből felébredt. Megpillantott egy igen-igen szép lányt, akinek már a ruháján is látszott, hogy királylány.

Jó tudni: Macskacicot át kell öltöztetnünk királylánnyá ezalatt, de az orrocskát, bajuszt ne töröljük le. Ez nagy mulatságot szokott okozni.

- Édes Rózsám! Hogy kerülsz te ide s nem láttál-e egy Macskacicot erre cirózkodni?

Jó tudni: Párbeszéd a gyerekekkel. Nézzetek már oda! Hogy lehet egy ilyen szép lánynak bajusza s fekete orrocskája?

-Ó, én kicsi mátkám! Gonosz varázslattal Macskacícónak kellett lennem egész háznépemmel együtt, mindaddig, amíg egy legény engem feleségül nem választ. Te engem ugyan kénytelen, kelletlen elfogadtál, így megszűnt az átok. Most vihetsz tisztességgel Atyád elé.

No, hát, hatlovas hintón indultak a palotába. Ott volt ám készülődés, lakodalomba hívogatás, sürgés-forgás.

A mesélő mondókázás közben elindul körbe, és hívja a gyerekeket is.

„Réce-ruca, vadliba,

Jöjjenek a lagziba!

Kést kanalat hozzanak, Nehogy éhen haljanak.

Ha jönnek lesznek, Ha hoznak, esznek.”

Jó tudni: tapssal mondókázni remek hívogató és ritmus gyakorlat.

Kerekedett olyan lakodalom, hogy 3 nap 3 éjjel tartott. Három menyasszony három pár cipellőt eltáncolt, s bizony még a kisördög is eljött, hogy a jó húslevesből belakhasson.

Lakodalmas közös éneklés, tapssal kísérve: Házasodik a tücsök...

The image shows two staves of musical notation in 2/4 time, with a tempo marking of quarter note = 72. The first staff is for the melody and the second for the accompaniment. The lyrics are written below the staves.

Házasodik a tücsök, szúnyog lányát kéri, csiszög- csoszog a tetű, násznagy akar lenni.

O-daugrik a bolha, vőfély a kar lén-ni, mindénfé-le csúf bogár vendég akar lén-ni.

Itt a mese vége, eredjete ki a rétre s ott vigadozzatok!

Többszöri mesélés után ez a végszó segíti a gyerekeket „lezárni”, befejezni ezt az élményt és a viháncolást. A mondat végére, mindenkinek le kell ülnie a „helyére”, földre, székre, ahogy a helyzet adja. Érdekes minden mese végére ezt beépíteni, így

nem lesz gondunk a fegyelmezéssel

Feladatlap a Macskacító c. népmeséhez

1. Hogy szólítja a Macskacító a legkisebb királyfit?

- o legény
- o mátkám
- o királyfi

2. Mit jelent a szó, „mátka”?

- o haver
- o szomszéd
- o kedves, barát

3. Mit kell a Macskacítónak elkészítenie?

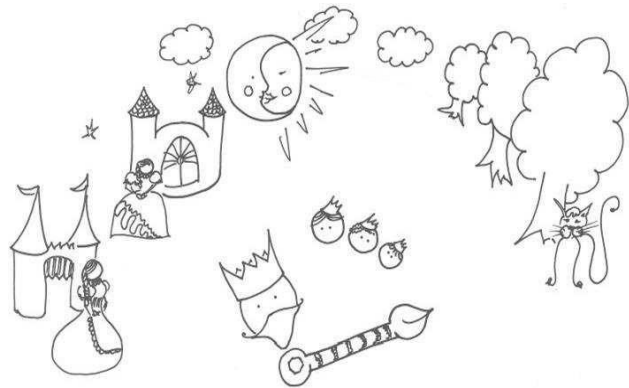
- o csuprot
- o kendőt
- o kötényt
- o csokrot

4. Hogyan lett Macskacító a királylányból?

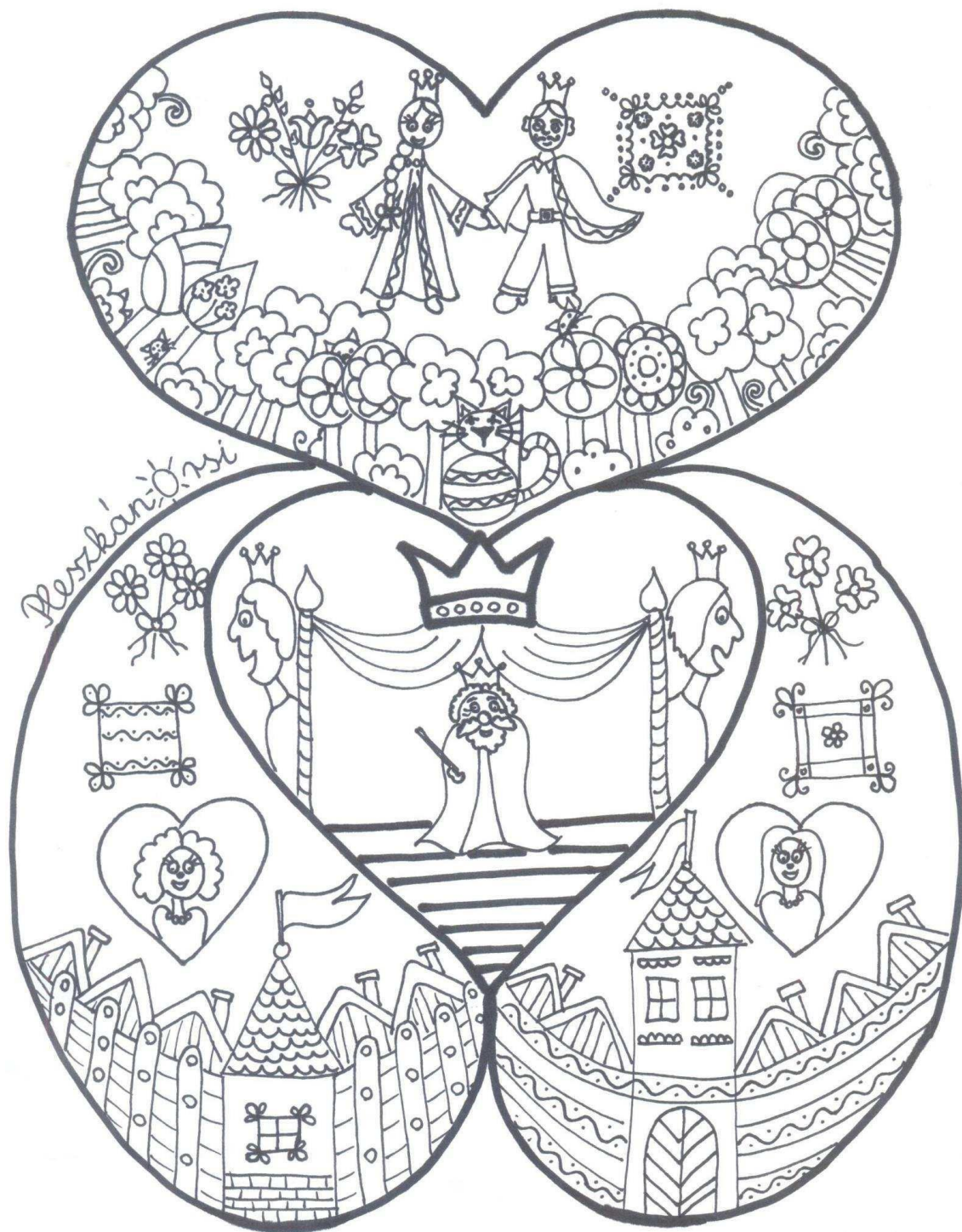
.....

5. Te melyik szereplő szeretnél lenni?

.....

2 sz melléklet: Mesetérkép: Macskacímó meséhez

Macskacímó

4 sz melléklet: Mesekártya Csillagszemű juhász meséhez

5 sz Melléklet: Mesekártyák

